

KOMPARATIVNA ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA POLITIČKIH STRANAKA

Grbić, Andrea

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:513608>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-08-15**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

**KOMPARATIVNA ANALIZA FINANCIJSKIH
IZVJEŠTAJA POLITIČKIH STRANAKA**

Mentor:
Mr.Ivana Perica

Studentica:
bacc.oec.Andrea Grbić

Split, rujan 2018.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1. Definiranje problema istraživanja	1
1.2. Ciljevi rada	1
1.3. Metode rada	1
1.4. Struktura rada	1
2. SPECIFIČNOSTI POSLOVANJA NEPROFITNIH ORGANIZACIJA	3
2.1. Vrste neprofitnih organizacija	3
2.2. Razlike profitnih i neprofitnih organizacija	5
2.3. Problemi djelovanja neprofitnih organizacija u Republici Hrvatskoj	7
3. RAČUNOVODSTVENA REGULATIVA NEPROFITNIH ORGANIZACIJA.....	10
3.1. Poslovne knjige i knjigovodstvene isprave	11
3.1.1. Jednostavno knjigovodstvo	12
3.1.2. Dvojno knjigovodstvo.....	13
3.2. Sadržaj i primjena računskog plana.....	14
4. POSTUPCI ANALIZE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA.....	15
4.1. Bilanca	15
4.2. Izvještaj o prihodima i rashodima	16
4.3. Bilješke.....	17
4.4. Analiza financijskih izvješća neprofitnih organizacija	17
5. ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA POLITIČKIH STRANAKA HDZ, SDP I MOST	19
5.1. HDZ.....	20
5.2. SDP.....	26
5.3. MOST	32
5.4. Usporedba rezultata poslovanja.....	37
6. ZAKLJUČAK.....	41
LITERATURA	42
POPIS TABLICA	44
SAŽETAK.....	45
SUMARRY	45

1. UVOD

1.1. Definiranje problema istraživanja

Predmet ovog rada su specifičnosti analize financijskih izvještaja neprofitnih organizacija. Naime, neprofitne organizacije se po mnogo čemu razlikuju od profitabilnih organizacija, a te razlike znatno utječu na ustrojstvo računovodstva i financijskog izvještavanja. Analiza financijskih izvještaja ima velik značaj za korisnike, jer tom analizom oni dobivaju informacije koje daju odgovore o financijskoj stabilnosti poduzeća, ulaganja, odnosa s dionicima, te usporedbu sa sličnim organizacijama.

1.2. Ciljevi rada

Cilj rada je identificirati i prikazati posebnosti postupka analize financijskih izvještaja neprofitnih organizacija te na temelju njih analizirati poslovanje političkih stranaka u Republici Hrvatskoj.

1.3. Metode rada

Metode korištene pri izradi ovog rada su metoda deskripcije, metoda kompilacije, metoda analize i sinteze. Metodom deskripcije će se prikazati provedena analiza. Metoda klasifikacije će biti korištena za raspored rezultata analize. Metoda kompilacije će biti korištena u teorijskom dijelu rada za prikazivanje do sada objavljenih zakona, definicija i postupaka. Metoda analize i sinteze će biti primijenjene za financijske izvještaje i pojedinačne pokazatelje.

1.4. Struktura rada

Strukturu odnosno sadržaj rada čine međusobno povezana poglavlja koja slijede postavljene ciljeve istraživanja i zajedno čine cjelinu.

U uvodnom poglavlju se definira problem istraživanja, ciljevi rada i metode prikupljanja podataka potrebnih za istraživanje.

U drugom poglavlju se definiraju specifičnosti poslovanja neprofitnih organizacija, definira se pojam neprofitne organizacije i njezine vrste.

U trećem poglavlju opisuje se računovodstvena regulativa neprofitnih organizacija, obvezne poslovne knjige koje neprofitna organizacija mora voditi i temeljni financijski izvještaji.

U četvrtom poglavlju opisuju se postupci analize financijskih izvještaja neprofitnih organizacija, i na temelju tih analiza vrši se komparacija financijskih izvještaja odabranih političkih stranaka u Republici Hrvatskoj.

Zaključak rada čini sažetak glavnih rezultata i nalaza provedene analize odnosno saznanja do kojih se došlo prilikom provedbe istraživanja.

2. SPECIFIČNOSTI POSLOVANJA NEPROFITNIH ORGANIZACIJA

Neprofitne organizacije su organizacije koje postoje s ciljem osiguravanja boljitka društva uz korištenje odgovarajućih izvora financiranja.

„Neprofitne organizacije postoje i djeluju s ciljem postizanja općeg zadovoljstva u društvu kao cjelini uz korištenje raznih izvora financiranja (sredstva osnivača, iz proračuna, donacija, članarina), ljudskih resursa, odgovarajućih tehnologija, usluga koje same proizvode i pružaju, kao i određenih materijalnih dobara.“¹

„Nevladine organizacije ili neprofitne organizacije pojmovi su koji se svakodnevno upotrebljavaju, a prema definiciji Salomona i Anheiera nevladina organizacija identificira se s prisutnosti pet činitelja: određeni stupanj organiziranosti, privatnost, neprofitna distribucija, samouprava i dobrovoljnost.“² Neprofitne organizacije se upisuju u Registar neprofitnih organizacija, a neprofitne organizacije su udruge, savezi, političke stranke, vjerske zajednice i sve druge pravne osobe koje za cilj nemaju stjecanje profita.

Neprofitne organizacije nastaju inicijativom građana jer država, kao ni tržište nisu u mogućnosti zadovoljiti potrebe društva. Potrebno je naglasiti da neprofitne organizacije mogu i ostvaruju određene prihode, ali svrha osnivanja neprofitnih organizacija nije zarada i profit. Cilj i svrha osnivanja neprofitnih organizacija je provođenje određene misije koje sadržava društvene, nematerijalne i nenovčane ciljeve. Prilikom ostvarivanja više prihoda u odnosu na rashode na kraju poslovne godine, višak sredstava se ne ulaže u proširivanje kapitala niti se dijeli među članovima, već se koristi da se pokriju troškovi i manjci iz prethodnih godina ili se taj novac ulaže u dobrotvorne ili humanitarne ciljeve.

Kada je riječ o radnoj snazi neprofitnih organizacija u navedenim organizacijama radi plaćeno osoblje koji predstavljaju zaposlenike unutar organizacije, potom konzultanti koji su suradnici iz drugih organizacija, radnici koji rade na temelju nezavisnih ugovora i volonteri.

2.1. Vrste neprofitnih organizacija

Kriteriji za podjelu neprofitnih organizacija su različiti ovisno o aspektu promatranja neprofitne organizacije. Najkorištenija podjela je podjela po kriterijima područja rada i kriteriju vlasništva.

---

¹Marić R. (2009): Menadžment neprofitnih organizacija, Beogradska poslovna škola, Beograd, str. 37.

²Mahaček, D. (2015): Financijska revizija i računovodstveno poslovanje neprofitnih organizacija, Pravni vjesnik : časopis za pravne i društvene znanosti Pravnog fakulteta Sveučilišta J.J. Strossmayera u Osijeku, 31(1), str. 212.

Prema kriteriju područja rada (socijalne, obrazovne, političke, kulturne, zdravstvene, religiozne) neprofitne organizacije se dijele na:³

- udruge
- kulturno – umjetnička društva
- sportska društva, klubovi i savezi
- sindikati
- političke organizacije i političke stranke
- socijalno – humanitarne društvene organizacije
- vjerske zajednice.

Podjela neprofitnih organizacija prema vlasništvu je na:⁴

- državne (javne, vladine)
- nedržavne (privatne, nevladine).

Prema navedenoj podjeli državne i nedržavne neprofitne organizacije se razlikuju po načinu financiranja, a njihova podjela prikazana je u tablici 1.

Tablica 1: Državne i nedržavne neprofitne organizacije

Neprofitne državne organizacije (proračunski korisnici)	Nedržavne neprofitne organizacije
Državna tijela	Političke organizacije i stranke
Ustanove	Sportska društva
Vijeća manjinskih samouprava	Kulturno-umjetnička društva
Proračunski fondovi	Socijalno-humanitarne društvene organizacije
Mjesna samouprava	Vjerske zajednice
	Udruge mladeži
	Sindikati
	Udruge građana

Izvor: izrada autora prema: Barberić, H. (2011): Računovodstvo neprofitnih organizacija a analitičkim računskim planom, primjerima knjiženja i propisima, VI. izmijenjena i dopunjena naklada, RRiF plus, Zagreb, str 567.
iVašiček, V., Vašiček D., Sirovica, K. (2005): Računovodstvo neprofitnih organizacija, RiF, Zagreb, str. 17.

Državne neprofitne organizacije se financiraju iz državnog proračuna, dok se nedržavne neprofitne organizacije financiraju samostalno najčešće kroz članarine, donacije ili sponzorstva.

³ Vašiček, V., Vašiček D., Sirovica, K. (2005): Računovodstvo neprofitnih organizacija, RiF, Zagreb, str. 17.

⁴ Bajo Jakir I., Maletić I., Sirovica K., Vašiček V. (2009): Računovodstvo neprofitnih organizacija – s primjenom kontnog plana i poreznih propisa, HZRIF, 2009, str. 3.

2.2. Razlike profitnih i neprofitnih organizacija

Osnovna razlika između profitnih i neprofitnih organizacija je u svrsi postojanja, odnosno razlozima utemeljenja. Profitne organizacije su profitno usmjerene, dok su neprofitne organizacije usmjerene ka ispunjavanju određenih svrha, ispunjena misije u najviše slučajeva ispunjavanju društvene svrhe. Zajedničko profitnim i neprofitnim organizacijama je da teže izvrsnosti svojih usluga koje pružaju na temelju fleksibilne organizacije. Razlike između profitnih i neprofitnih organizacija prikazuje tablica 2.

Tablica 2: Dimenzije razlika između profitnih i neprofitnih organizacija

DIMENZIJA	PROFITNE ORGANIZACIJE	NEPROFITNE ORGANIZACIJE
Polazište	Profit	Opće javno dobro služenje javnosti
Usmjerenost	Potrošači	Pojedincu, građanima
Koncept	Ekonomski	Socijalni
Arena djelovanja	Tržište	Društvo
Rezultati	Ekonomski/mjerljivi/ kvantitativni	Društveni/nemjerljivi/kvalitativni

Izvor: Marić. I.: Materijali za drugi kolokvij, usmeno, [Internet], raspoloživo na: <http://www.efzg.hr/UserDocsImages/OIM/imaric//materijali%20kolokvij%20-usmeno.ppt> [10.04.2018.]

Na temelju podataka iz tablice 2 se uočavaju bitne razlike između profitnih i neprofitnih organizacija prema odabranim dimenzijama, gdje se najviše očituje razlika u konceptu, areni djelovanja i rezultatima.

Tablica 3 daje uvid u ključne pokazatelje razlike u organizaciji profitnih i neprofitnih organizacija.

Tablica 3: Ključni pokazatelji razlike u organizaciji profitnih i neprofitnih organizacija

POKAZATELJ	PROFITNE ORGANIZACIJE	NEPROFITNE ORGANIZACIJE
Vlasnik	Ulagачi, dioničari	nitko, druga neprofitna organizacija, privatno lice
Može li se ostvariti dobiti?	Da	Da
Može li se dijeliti profit?	Da	Ne
Kome je odgovoran menadžment?	Dioničarima (vlasnicima)	Osnivačima, rukovodećem tijelu organizacije
Koji su osnovni izvori kapitala?	Osnivanje dionica, prihodi od prodaje roba i usluga, zadržana dobit i drugo	Državni fondovi, sponzorstva, donacije, pokloni, članarine, prodaja, usluge i roba, projekti
Plaća li se porez?	Da, svi porezi	Samo neki, ili ih uopće ne plaćaju
Plaćaju li se uvozne carine?	Za sve proizvode i sirovine	Samo u izuzetnim slučajevima
Koja je svrha organizacije?	Ostvarenje dobiti za vlasnike	Ostvarenje misije i društveno korisne usluge
Koje su mjere uspješnosti poslovanja?	Visina dobiti, povratka dobiti, povratak investicija	Nivo operacionalizacije misije, uspješnost u ostvarenju ciljeva
Tko utječe na uspjeh?	Potrošači	Suradnici, klijenti, javnost

Izvor: Marić R. (2009): Menadžment neprofitnih organizacija, Beogradska poslovna škola, Beograd, str. 45.

„Neprofitne organizacije imaju dva izuzetno jaka područja: strategiju i učinkovitost organa uprave, te da brojne profitne organizacije mogu u njima pronaći uzor u njihovom načinu rukovođenja.“⁵ Neprofitne organizacije više pažnje pridaju motivaciji što rezultira većom produktivnošću zaposlenika. Rezultati neprofitne organizacije se ogledaju izvan organizacije, te se rezultati ne mogu odrediti brojačno, već rezultati se ogledaju kroz odgovore na sljedeća pitanja:⁶

- Radimo li ono za što smo određeni da radimo?
- Služimo li predviđenoj potrebi?
- Trebamo li uvoditi promjene ili napustiti taj program ili područje djelovanja.

S obzirom na probleme s kojima se susreću neprofitne organizacije u svom djelovanju, a koje se najviše odnose na probleme financiranja rješenje problema je u jačanju suradnje s profitnim sektorom, jer na taj način korist bi bila obostrana. Profitni sektor bi unaprijedio svoj položaj na tržištu kroz angažman društvene odgovornosti, odnosno društveno odgovornog poslovanja. Neprofitni sektor bi na taj način uspio ostvariti različite oblike suradnje i riješiti financijske probleme kroz širenje mreže kontakta i lakšeg ispunjenja svoje misije.

⁵ Drucker, P. (2005): Najvažnije o menadžmentu, Izbor iz radova o menadžmentu Petera F. Druckera, M. E. P. Consult Zagreb, str. 42.

⁶ Isto, str. 42.

2.3. Problemi djelovanja neprofitnih organizacija u Republici Hrvatskoj

Djelovanje neprofitnih organizacija u Hrvatskoj uređuje Zakon o udrugama, Zakon o zakladama i fondacijama, Zakon o ustanovama, te brojni drugi zakoni kojima podliježu neprofitne organizacije s obzirom na djelatnost koju obavljaju. Analizom neprofitnih organizacija u Hrvatskoj očituje se još uvijek nedovoljna podrška institucija iako su kroz posljednjih pet godina doneseni brojni zakoni i uredbe koji afirmiraju rad i ulogu neprofitnih organizacija.

Važnost neprofitnih organizacija prepoznali su Ujedinjeni narodi i Centar za razvoj neprofitnih organizacija koji su proveli vrlo bitne projekte koji se odnose na problem funkcioniranja i neprepoznavanje važnosti neprofitnih organizacija od nadležnih institucija. 2000. godine je prijelomna godina kada dolazi do poboljšane suradnje neprofitnih organizacija i nadležnih institucija, kada su održane i pokrenute brojne radionice i seminari na temu jačanja neprofitnih organizacija s ciljem boljeg stanja u društvu i boljeg uvida u stanje u društvu kroz rad i zalaganje bez novčane koristi.

Ipak, da bi se shvatila problematika koja se odnosi na stanje neprofitnih organizacija u Republici Hrvatskoj mora se naglasiti i kako neprofitne organizacije ni nemaju dovoljna znanja o važnosti prikupljanja sredstava niti aktivnosti o prikupljanju sredstvima. Pavičić, Alfirić i Ivelja su 2006. godine proveli istraživanje u Hrvatskoj na uzorku od 132 organizacije, ujedno i jedino istraživanje o prikupljanju sredstava neprofitnih organizacija ukazuje na velike probleme. Rezultati istraživanja prikazuju se u tablici 4.

Tablica 4: Potreba za stjecanjem dodatnih znanja prema područjima

PODRUČJE	UDIO ANKETIRANIH ORGANIZACIJA KOJE ISKAZUJU POTREBU ZA POTPOROM (%)
Prikupljanje sredstava	66,7
Unaprjeđenje i razvoj organizacije	59,1
Neprofitni marketing	55,3
Neprofitni menadžment	53,8
Izrada projektnih prijedloga	53,0
Evaluacija projekata i programa	44,7
Upravljanje odnosima s donatorima	43,9
Strateško planiranje	41,7
Upravljanje financijama i budžetiranje	40,9
Benchmarking	40,9
Upravljanje odnosima s javnošću	40,9
Upravljanje projektima	40,2

Izvor: Pavičić, J., Alfirić, N., Ivelja, N. (2006): Oblici i mehanizmi potpore i suradnje s neprofitnim organizacijama u Hrvatskoj, Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, 4(1), str. 230.

Najveći broj organizacija ističe potrebu za edukacijom o prikupljanju sredstava potom unaprjeđenju u razvitku organizacije. Navedeni rezultati nisu obećavajući jer prioriteta bitniji za opstanak i efikasno djelovanje neprofitnih organizacija su svrstani ispod prikupljanja sredstava. Ovdje je bitno spomenuti i strukturu dotacija i donacija u razdoblju od 2006. do 2014. godine što se prikazuje u tablici 5.

Tablica 5: Struktura dotacija i donacija u hrvatskom neprofitnom sektoru od 2006. do 2014. godine

OPIS	2006.	2008.	2010.	2012.	2014.
Prihodi od dotacija iz proračuna jedinice lokalne i regionalne samouprave	48%	44%	43%	45%	43%
Prihodi od dotacija iz državnog proračuna	22%	16%	17%	14%	14%
Prihodi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija	6%	14%	14%	15%	15%
Prihodi od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba	15%	14%	13%	13%	16%
Prihodi od građana i kućanstava	1%	2%	2%	3%	4%
Ostali prihodi do donacija	8%	10%	10%	9%	8%
UKUPNO	100%	100%	100%	100%	100%

Izvor: Dadić, L. (2017): Važnost fundraisinga za održivost neprofitnih organizacija, *Oeconomica Jadertina*, 6(2), str. 112.

Iako se istraživanje autora Pavičić, Alfirević i Ivelja (2006) može smatrati već zastarjelim, „podatci u tablici govore u prilog tome da se situacija u području prikupljanja sredstava u hrvatskom neprofitnom sektoru očito nije značajnije promijenila s obzirom na to da su donacije građana kao i one trgovačkih društava i dalje na iznimno niskoj razini, a u skladu s tim, može se reći da su neprofitnim organizacijama u Hrvatskoj iznimno potrebna savjetovanja i dodatna znanja o aktivnostima fundraisinga kao i koristima koje on može donijeti organizaciji.“⁷

Na temelju iznesenog može se zaključiti kako hrvatske neprofitne organizacije još uvijek nisu dovoljno upoznate s mogućnostima prikupljanja sredstava što se loše primjenjuje i kada se planiraju potrebna novčana sredstva, pa je jasno da organizacije najviše ovise o javnim sredstvima. Hrvatskom neprofitnim organizacijama je nužan cjelovitiji pristup kako bi se neprofitne organizacije bolje prihvatile u kontekstu pokretača razvoja društva, a ne samo sektora koji ovisi o doniranim sredstvima.⁸

„Vrlo važan problem je financiranje neprofitnih organizacija jer prevelik broj različitih neprofitnih organizacija koje se natječu za ograničena javna sredstva i s druge strane nedovoljna

⁷ Dadić, L. (2017): Važnost fundraisinga za održivost neprofitnih organizacija, *Oeconomica Jadertina*, 6(2), str. 112.

⁸ Isto

razvijenost kompletnoga civilnog sektora.“⁹ Navedeno je razlog iskrivljene slike o neprofitnim organizacijama u društvu što ima izravan utjecaj na djelovanje organizacije.

Rješenje navedenog problema je u orijentaciji organizacije na što veći udio samostalno zarađenih sredstava, te većem udjelu donacija. Nažalost, cijeloj ovoj problematici pridonosi i nepostojanje istraživanja o financiranju neprofitnih organizacija, iako broj neprofitnih organizacija u Hrvatskoj se kontinuirano povećava.¹⁰

---

⁹Hromatko, A. (2007): Procjena stanja razvoja organizacija civilnog društva u Republici Hrvatskoj, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, Zagreb, str. 116.

¹⁰ Dadić, L. Nav.dj., str. 113.

3. RAČUNOVODSTVENA REGULATIVA NEPROFITNIH ORGANIZACIJA

Financijsko izvještavanje i računovodstvo neprofitnih organizacija uređuju sljedeći zakoni, propisi i pravilnici:¹¹

- Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (Narodne novine, br. 121/14).
- Pravilnik o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i registru neprofitnih organizacija (Narodne novine, br. 31/15),
- Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu (Narodne novine, br. 1/15)
- Pravilnik o sustavu financijskog upravljanja i kontrola te izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija (Narodne novine, br. 119/15)
- Pravilnik o financiranju izborne promidžbe (Narodne novine, br. 50/11 i 93/11)

Kada je riječ o računovodstvenoj regulativi neprofitnih organizacija jasno je da postoje pravilnici, zakoni i propisi koji uređuju to pitanje, no ipak u praksi se javljaju određeni problem uslijed nejasnog definiranja djelatnosti prilikom osnivanja organizacije, što rezultira problemima u prepoznavanju računovodstvenog tretmana kojem neprofitna organizacija podliježe po svojoj djelatnosti.

Obilježja računovodstva neprofitnih organizacija temeljem navedenih zakonskih odredbi se prikazuje u tablici 6.

---

¹¹ Ministarstvo financija, Neprofitne organizacije, [Internet], raspoloživo na: <http://www.mfin.hr/hr/neprofitne-organizacije> [10.04.2018.]

Tablica 6: Računovodstvena obilježja neprofitnih organizacija

Neprofitne organizacije s prihodima i ukupnom imovinom u posljednje tri godine uzastopno većem od 230.00 kuna	Neprofitne organizacije s prihodima i ukupnom imovinom u posljednje tri godine uzastopno manjom od 230.00 kuna
Utemeljen na sustavu dvojnog knjigovodstva	Utemeljen na sustavu jednostavnog knjigovodstva
Načelo nastanka događaja	Načelo blagajne
Obveza vođenja poslovnih knjiga	Obveza vođenja poslovnih knjiga
Primjena jedinstvenog kontnog plana prema Pravilniku o računovodstvu neprofitnih organizacija	Ne sastavljaju financijske izvještaje
Sastavljaju modificirane financijske izvještaje	

Izvor: Ramljak B. (2017): Materijali iz kolegija Računovodstvo neprofitnih organizacija, Sveučilište u Split, Ekonomski fakultet Split

Računovodstvo neprofitnih organizacija temelji se na opće prihvaćenim računovodstvenim načelima točnosti, istinitosti, pouzdanosti i pojedinačnom iskazivanju pozicija, te su neprofitne organizacije obvezne su evidentirati poslovne događaje, voditi poslovne knjige i sastavljati financijske izvještaje prema temeljnim načelima urednog knjigovodstva.¹²

3.1. Poslovne knjige i knjigovodstvene isprave

U poslovne knjige spadaju dnevnik, glavna i pomoćne knjige u kojima se vodi evidencija poslovnih promjena slijedom vremenskog nastanka, gdje se podatci unose u unaprijed pripremljeni računski plan.

Kada je riječ o pomoćnim knjigama, kao analitičkim evidencijama za poslovni događaja vode se sljedeći podatci:¹³

- dugotrajne nefinancijske imovine – po vrsti, količini i vrijednosti (nabavna i otpisana)
- kratkotrajne nefinancijske imovine (zaliha materijala, proizvoda i robe) – po vrsti, količini i vrijednosti,
- financijske imovine i obveza.

Neprofitne organizacije u svom poslovanju prvo su dužne izvršiti popis imovine i obveza uz navođenje pojedinačnih vrijednosti, te se popis sastavlja na kraju svake poslovne godine.

¹²Isto, čl. 3.

¹³ Isto, čl. 6.

Iznimka su neprofitne organizacija knjižničarske djelatnosti koji popis knjiga vrše svake tri godine. Financijski položaj neprofitne organizacije određuju imovina, obveze i vlastiti izvori koji su vrijednost nakon odbitka svih obveza.

Prihodi i rashodi se navode primjenom računovodstvenog načela nastanka događaja, odnosno prikazuju se:¹⁴

- recipročni prihodi (prihodi na temelju isporučenih dobara i usluga)
- nerecipročni prihodi (donacije, članarine, pomoći, doprinosi i ostali slični prihodi)
- rashodi u izvještajnom razdoblju na koje se odnose neovisno o plaćanju
- rashodi za utrošak kratkotrajne nefinancijske imovine priznaju se u trenutku stvarnog utroška odnosno prodaje
- troškovi nabave dugotrajne imovine kapitaliziraju, a u rashode priznaju tijekom korisnog vijeka uporabe.

Neprofitne organizacije, kako je već navedeno, dužne su voditi knjigovodstvene sustave koji mogu biti jednostavni ili dvojni ovisno o vrijednosti imovine i prihodima, s tim da je potrebno naglasiti da neprofitne organizacije mogu prijeći iz jednog sustava u drugi ovisno o promjenama nastalim u vrijednostima imovine i prihoda. Tri godine nakon osnivanja sve neprofitne organizacije su dužne provoditi dvojno knjigovodstvo, a nakon isteka tri godine određuju hoće li voditi jednostavno knjigovodstvo ako ispunjavaju potrebne norme ili nastaviti voditi dvojno knjigovodstvo.

3.1.1. Jednostavno knjigovodstvo

Poslovne knjige u dvojnem knjigovodstvu su:¹⁵

- knjiga blagajne
- knjiga primitka i izdataka
- knjiga ulaznih računa
- knjiga izlaznih računa
- popis dugotrajne nefinancijske imovine.

---

¹⁴ Isto, čl. 20.

¹⁵ RNO – Portal za udruge, Jednostavno knjigovodstvo – vodič, [Internet]rasploživio na: <http://www.cernozagreb.hr/sites/default/files/documents/jednostavno%20knjigovodstvo%20vodac.pdf> [10.04.2018.]

Knjiga blagajne daje kronološki uvid u sve uplate i isplate. Knjiga primitaka i izdataka je uvid u sve poslovne primitke i izdatke za svaku poslovnu godinu pojedinačno. Knjiga ulaznih i izlaznih računa je zbirna knjiga svih računa koja su primljeni i izdani provedeno kronološki po dospijeću. Popis dugotrajne imovine je popis sve dugotrajne i nematerijalne imovine.

Poslovne knjige se po zaključenju poslovne godine moraju čuvati određeno vrijeme i to:¹⁶

- Knjiga primitaka i izdataka minimalno 11 godina
- Knjiga blagajne minimalno 7 godina.

3.1.2. Dvojno knjigovodstvo

Dvojno knjigovodstvo vode neprofitne organizacije po preporuci Ministarstva financija, uz sljedeće iznimke:¹⁷

- ako je vrijednost imovine na kraju svake od prethodne 3 godine uzastopno manja od 230.000 kn
- ako je godišnji prihod u svakoj od prethodne 3 godine uzastopno manji od 230.000 kn godišnje
- ako je prošlo više od 3 godine od osnivanja neprofitne organizacije.

U dvojnomo knjigovodstvu sve promjene se bilježe na dva računovodstvena računa, a promjene su sve radnje koje rezultiraju promjenama u imovini ili obvezama. U dvojnomo knjigovodstvu se vodi dnevnik, glavna i pomoćne knjige. Dnevnik je knjiga u kojoj se bilježe sve poslovne transakcije poslovne godine i svaka stavka se pojedinačno knjiži na konto glavne knjige kronološkim redom.

U glavnoj knjizi se bilježe svi događaji u promjeni stanja imovine, obveza, izvora financiranja, te prihoda i rashoda i to uz navođenje oznaka i naziva prema rasporedu u razrede, skupine i odjeljke. Pomoćne knjige daju uvid u poslovanje na temelju promjena stanja imovine ili obveza.

S obzirom na promjene nastale u društvu, a koje se odnose na razvoj tehnologije i informatizaciju bitno je naglasiti i korištenje različitih aplikacija i programa koji olakšavaju vođenje poslovnih knjiga, što je uvelike doprinijelo lakšem i bržem poslovanju, pa „ukoliko se poslovne knjige vode u elektroničkom obliku na računalu, potrebno je iste potpisati

---

¹⁶ Milić, A., Nikić, J. (2016): Vođenje poslovnih knjiga jednostavnog knjigovodstva neprofitnih organizacija, Riznica, 9, str. 20.

¹⁷ Narodne Novine (2014): Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 121, čl. 9.

elektroničkim potpisom te se nakon zaključivanja zaštićuje da ne bi došlo do naknadnih promjena pojedinih dijelova.“¹⁸

Poslovne knjige po zaključenju poslovne godine se čuvaju i to dnevnik i glavna knjiga minimalno 11 godina, a pomoćne knjige minimalno 7 godina. Propisani rokovi čuvanja počinju teći istekom poslovne godine na koju se knjige odnose.

3.2. Sadržaj i primjena računskog plana

Računski plan određen je brojčanim oznaka i nazivima pojedinih računa s obzirom da su neprofitne organizacije dužne u kroz obavezno knjigovodstvo iskazati imovinu, obveze i izvore vlasništva. Računski plan čine:¹⁹

- nefinancijska imovina
- financijska imovina
- obveze
- prihodi
- rashodi
- vlastiti izvori
- izvanbilančni zapisi.

Računovodstvena evidencija se vodi prema načelima dvojnog knjigovodstva odnosno obračunskoj osnovi koja je za neprofitne organizacije zakonski obvezna. Neprofitne organizacije prema navedenim stavkama osiguravaju podatke u svom knjigovodstvu. Kako je već navedeno računski plan čini sedam razreda gdje se podatci unose prema računovodstvenim načelima (istinitost, pouzdanost, točnost, dosljednost, pojedinačno iskazivanje politika, opreznost) koja su temelj izrade računovodstvenih standarda.

---

¹⁸ Bakran, D., Cutvarić, M., Jakir-Bajo, I. i dr. (2016): Financijsko poslovanje neprofitnih organizacija, RiF, Zagreb, str. 35.

¹⁹ Narodne novine (2008): Uredba o računovodstvu neprofitnih organizacija, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 10 , čl. 22.

4. POSTUPCI ANALIZE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

Neprofitne organizacije su dužne sastaviti financijsko izvješće te ga predati Ministarstvu financija, odnosno instituciji koju ministarstvo odredi za primanje i obradu poslanog financijskog izvješća. „Temeljna financijska izvješća moraju pružiti istinitost, fer, pouzdan i nepristran pregled imovine, obveza kapitala, procjene financijskog položaja i dobiti i gubitka.“²⁰ U Hrvatskoj se poslovna godina poklapa s kalendarskom godinom pa se stoga i temeljna financijska izvješća sastavljaju za razdoblja od 1. siječnja do 31. prosinca.

Neprofitne organizacije koje vode jednostavno knjigovodstvo sastavljaju izvještaj o primicima i izdacima, dok financijsko izvješće neprofitne organizacije koja vodi dvojno knjigovodstvo mora sadržavati:²¹

- bilancu
- izvještaj o prihodima i rashodima
- bilješke uz financijsko izvješće.

4.1. Bilanca

„Bilancia dolazi od latinske riječi „bilanx“ što znači vaga s dvije zdjelice i od francuske riječi „bilan“ što znači godišnji račun.“²² Bilanca pokazuje financijski položaj poduzeća, odnosno ona je „sustavni pregled imovine, obveza i kapitala na određeni datum.“²³ Bilanca se prikazuje u dva dijela, a to su aktiva i pasiva. Aktiva prikazuje stanje imovine, dok pasiva je pregled stanja obveza kao i vlastitih izvora financiranja.

Imovina neprofitne organizacije su resursi koji su korišteni u prošlim događajima, te resursi koji će biti korišteni u budućem obavljanju djelatnosti, a prikazuje se u dva razreda, razred nefinancijske imovine (razred 0) i razred financijske imovine (razred 1).

Obveze predstavljaju neizmirene dugove iz prethodnih realiziranih događaja i korištenja tuđih resursa. Vlastiti izvor je sav ostatak imovine nakon izvršenja svih obveza.

---

²⁰Belak, V. i sur. (1993), Računovodstvo poduzetnika, knjiga 2, RRIF, Zagreb, str.4.

²¹Narodne novine (2015): Zakon o računovodstvu, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 78, čl. 15.

²²Definition of bilanx, [Internet], raspoloživo na: <http://latinlexicon.org/definition.php?p1=2006667> [10.04.2018.]

²³Narodne novine (2008): Hrvatski standardi financijskog izvještavanja 1 – Financijski izvještaji, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 30, čl.1.

Bilanca, odnosno iznosi se upisuje u obrazac BIL-NPF u kunama bez lipa, a u obrascu je potrebno ispuniti:²⁴

- stupac 1 - broj računa iz računskog plana
- stupac 2 - naziv računa
- stupac 3 - AOP oznaka
- stupac 4 - stanje 1. siječnja godine za koju se sastavlja izvještaj, odnosno na dan početka poslovanja u tijeku godine stupac
- 5 - stanje 31. prosinca godine za koju se sastavlja izvještaj, odnosno na dan prestanka poslovanja
- stupac 6 - indeks promjene stanja (upisuje se cijeli broj bez decimala).

4.2. Izvještaj o prihodima i rashodima

„Prihodi su povećanje ekonomske koristi tijekom obračunskog razdoblja u obliku priljeva ili povećanja sredstva ili smanjenja obveza što ima za posljedicu povećanje glavnice, ali ne ono u svezi s uplatama od strane vlasnika.“²⁵

„Rashodi se definiraju kao smanjenje ekonomske koristi kroz obračunsko razdoblje u obliku odljeva ili iscrpljenja sredstava što ima za posljedicu smanjenje glavnice, ali ne one u svezi s raspodjelom glavnice vlasnicima.“²⁶

Izvještaj o prihodima i rashodima sastavlja se na Obrazac: PR-RAS-NPF koji sadrži sljedeće:

- stupac 1 – broj računa iz računskog plana
- stupac 2 – naziv računa
- stupac 3 – AOP oznaka
- stupac 4 – ostvareno u izvještajnom razdoblju prethodne godine
- stupac 5 – ostvareno u izvještajnom razdoblju tekuće godine
- stupac 6 – indeks ostvarenja tekuće godine u odnosu na prethodnu godinu.

---

²⁴Narodne novine (2014):Pravilnik o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i registru neprofitnih organizacija, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 121, čl. 8.

²⁵ Žager, K., Žager, L. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, 1999., str 45.

²⁶ Isto, str. 48.

U odnosu na bilancu, izvještaj o prihodima prikazuje prihode, rashode i poslovni rezultat za određeno obračunsko razdoblje, jer „podatci bilance su početna stanja u narednom obračunskom razdoblju, dok je izvještaj o dobiti za naredno razdoblje izvještaj s potpuno novim podacima o uspješnosti poslovanja u narednom razdoblju.“²⁷

4.3. Bilješke

Bilješke uz financijska izvješća neprofitnih organizacija se označavaju rednim brojem i bilješke su opisne, brojčane ili opisno-brojčane. U bilješkama se razrađuju podatci koji su prikazani u bilanci i izvještaju o prihodima i rashodima. Potrebno je naglasiti kako se bilješke pozivaju na AOP oznaku izvještaja koji se detaljnije razrađuje.

Obvezne bilješke uz bilancu su:²⁸

- pregled ostalih ugovornih odnosa i slično koji, uz ispunjenje određenih uvjeta, mogu postati obveza ili imovina (dana kreditna pisma, hipoteke, sporovi na sudu koji su u tijeku...)
- pregled stanja i rokova dospijeca dugoročnih i kratkoročnih kredita i zajmova te posebno robnih kredita i financijskih najмова (leasing).

4.4. Analiza financijskih izvješća neprofitnih organizacija

Financijskom analizom se proučavaju informacije prikazane u financijskom izvješću ključne za poslovanje i uvid u financijsko stanje neprofitne organizacije. Važnost analize financijskih izvješća je bitna za razvoj i buduće poslovanje.

Tehnike koje se koriste pri analizi financijskih izvješća neprofitnih organizacija su:

- vertikalna analiza
- horizontalan analiza
- analiza trenda i
- analiza pomoću pokazatelja.

---

²⁷Gulin, D., Žager, L. (2010): Računovodstvo, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, str. 75.

²⁸Narodne novine (2017): Pravilnik o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 28, čl. 14.

„Horizontalna analiza je usporedni prikaz apsolutnih svota najvažnijih pozicija bilance i računa dobiti i gubitka i promjena tih svota tijekom vremena (za više uzastopnih godišnjih izvješća),“²⁹ dok vertikalna analiza prikazuje „postotni udjel svake stavke financijskog izvještaja u odnosu na odgovarajući zbroj i koristi se da bi se pokazao odnos različitih dijelova prema krajnjem zbiru u jednom financijskom izvještaju.“³⁰

Analizom pokazatelja se u odnos stavljaju ekonomske veličine iz bilance i računa prihoda i rashoda, a služe prvenstveno za kontrolu i planiranje budućih djelovanja u radu neprofitnih organizacija.

U tablici 7 se prikazuju financijski pokazatelji te njihov izračun.

Tablica 7: Financijski pokazatelji i izračuni za ocjenu rada neprofitnih organizacija

POKAZATELJ	NAČIN IZRAČUNA
Koeficijent pouzdanosti izvora prihoda	Najveći iznos prihoda/ukupan prihod
Koeficijent pouzdanosti sredstava dobivenih iz državnog proračuna	Donacije, potpore i subvencije/ukupan prihod
Koeficijent zarađenih prihoda	Ukupan zarađeni prihod/ukupan prihod
Koeficijent samodostatnosti	Ukupan zarađeni prihod/ukupni rashodi
Koeficijent tekuće likvidnosti	Kratkotrajna imovina/kratkoročne obveze
Odnos rashoda za zaposlene i ukupnih rashoda	Rashodi za zaposlene/ukupni rashodi
Povrat vlastitih izvora/rentabilnost vlastitih izvora	Promjena vlastitih izvora/ ukupni vlastiti izvori
Interval obrane	Novac, utrživi vrijednosni papiri i potraživanja/prosječni mjesečni rashodi
Pokazatelj uštede	Razlika prihoda i rashoda/ukupni rashodi
Koeficijent zaduženosti	Prosječne ukupne obveze/prosječna ukupna imovina
Odnos prihoda	Vrsta prihoda/ukupan prihod

Izvor: Hladnik M. , Žigman A. (2012): Financijski pokazatelji za ocjenu poslovanja neprofitnih organizacija, Riznica, 10, str. 28-29.

U tablici 7 je prikazano što je bitno za ocjenu poslovanja neprofitnih organizacija. U analizi se koriste analitičke tehnike koje podatke iz financijskog izvješća čine jasnim i čine ih relevantnim informacijama za upravljanje.

²⁹ Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, RRiF, Zagreb, str. 93.

³⁰ Vujević, I. (2004): Financijska analiza u teoriji i praksi, Ekonomski fakultet Split, Split, str.123.

5. ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA POLITIČKIH STRANAKA HDZ, SDP I MOST

Političke stranke spadaju u neprofitne organizacije, pa se u ovom dijelu rada prikazuju tri najznačajnije političke stranke u Hrvatskoj, a to su HDZ, SDP i MOST. Dati će se kratki pregled djelatnosti, te analizirati poslovanje na temelju financijskih izvješća iz 2015., 2016. i 2017. godine.

5.1. HDZ

HDZ (Hrvatska demokratska zajednica) je osnovana 17. lipnja 1989. godine na Jarunu, a prvi predsjednik stranke bio je dr. Franjo Tuđman. „Iz skućenih prostorija nogometnoga kluba HDZ je započeo politički uspon kojega je prva formalna potvrda bila pobjeda na prvim višestranačkim izborima u svibnju 1990. godine s osvojenih 60% zastupničkih mjesta u Hrvatskom Saboru. HDZ je hrvatska državotvorna stranka koja ne odstupa od temeljnih načela prema kojima je stranka koja okuplja sve slojeve hrvatskoga naroda i drugih građana Republike Hrvatske, na načelima demokracije i kršćanske civilizacije, te na tradiciji i identitetu hrvatskoga društva i narod.“³¹ Danas je HDZ središnja stranka koja ima jasno definirane ciljeve koji se temelje na zastupanju interesa građana prema načelima demokracije i vrednotama kršćanstva.

Djelovanje stranke je određeno Statutom i programom rada. Stranka vodi poslovne knjige i sastavlja financijska izvješća prema odredbama Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija te Financijskog statuta HDZ-a.

U nastavku se prikazuje analiza financijskih izvješća HDZ-a za 2015., 2016. i 2017. godinu kroz:

- horizontalnu analizu bilance
- horizontalnu analizu izvještaja o prihodima i rashodima
- vertikalnu analizu bilance
- vertikalnu analizu izvještaja o prihodima i rashodima.

U tablici 8 napravljen je prikaz horizontalne analize bilančnih pozicija za 2017 godinu, te prethodne dvije godine.

---

³¹ HDZ, [Internet], raspoloživo na: <http://www.hdz.hr/mi-smo/povijest>[6.06.2018.]

Tablica 8: Horizontalna analiza bilance HDZ-a

Stavke	2015.	2016.	2017.	2017.-2015.	2017.-2016.	2016.-2015.
Nefinancijska imovina	12.197.006	11.747.713	13.894.521	1.697.515	2.146.808	-449.293
Neproizvedena dugotrajna imovina	3.283.430	3.283.430	3.348.125	64.695	64.695	0
Proizvedena dugotrajna imovina	8.893.264	8.893.264	10.526.084	1.632.820	1.632.280	0
Plemeniti metali i ostale pohranjenje vrijednosti	20.312	20.312	20.312	0	0	0
Sitni inventar	-	-	-	-	-	-
Nefinancijska imovina u pripremi	-	-	-	-	-	-
Proizvedena kratkotrajna imovina	-	-	-	-	-	-
Financijska imovina	16.048.878	6.522.390	8.555.336	-7.493.542	2.032.946	-9.526.488
Ukupno aktiva	28.245.884	18.270.103	22.449.857	-5.796.027	4.179.754	-9.975.781
Obveze	32.988.704	15.105.820	10.822.221	-	-	-
Vlastiti izvori	-4.742.820	3.164.283	11.627.636	6.884.816	8.463.353	-1.578.537
Ukupno pasiva	28.245.884	18.270.103	22.449.857	-5.796.027	4.179.754	-9.975.781

Izvor: obrada autorice prema godišnjim financijskim izvještajima HDZ-a, [Internet], raspoloživo na: <http://www.hdz.hr/mi-smo/financijska-izvjesca> [6.06.2018.]

Ukupna nefinancijska imovina je porasla u 2017. godini u donosu na 2015., te je tako na dan 31.12.2017. iznosila 13.894.521 kn, dok je u 2015. godini iznosila 12.197.006 kn. U 2016. godini ona bilježi najnižu vrijednost od 11.747.713. U okviru nefinancijske imovine u 2017. godini rast pozicije neproizvedene dugotrajne imovine u odnosu na 2016. godinu iznosi 64.695 iz razloga što je uvećana materijalna imovina zbog zemljišta za uredski prostor u Podravskoj Slatini. Veći porast u okviru ukupne nefinancijske imovine evidentiran je na poziciji proizvedene dugotrajne imovine. Naime, u promatranom razdoblju proizvedena dugotrajna imovina u 2016. godini u odnosu na 2015. godinu je smanjena u iznosu od 499.293 kn ali u 2017. godini bilježi uvećanje u ukupnom iznosu od 2.082.113 kn zbog povećanja pozicije građevinskih objekata, odnosno zbog evidentiranih uredskih objekata u Podravskoj Slatini, Osijeku i Karlovcu. U okviru nefinancijske imovine na pozicijama plemenitih metala i ostale pohranjene vrijednosti, sitnog inventara, nefinancijske imovine u pripremi i proizvedene kratkotrajne imovine nema znatnijih promjena u promatranom razdoblju.

Što se tiče financijske imovine u ukupnom promatranom razdoblju ona je smanjena za iznos od 7.493.542 kn. Najveće smanjenje dogodilo se u 2016. godini kada je ukupna financijska imovina smanjena za 9.526.488 kn i to zbog pozicije potraživanja za prihode u okviru kojih su naplaćena potraživanja po posebnim propisima iz 2015. godine u ukupnom iznosu od 9.975.781 kn. Prihodi po posebnim propisima obuhvaćaju prihode po posebnim propisima iz proračuna i prihodi po posebnim propisima iz ostalih izvora. „Prihodi po posebnim propisima iz proračuna jesu prihodi koje neprofitne organizacije ostvaruju u skladu sa zakonima i drugim propisima iz državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, a prihodi po posebnim propisima iz ostalih izvora jesu prihodi koje neprofitne organizacije ostvaruju u skladu sa zakonima i drugim propisima od pravnih i/ili fizičkih osoba.“³² U 2017. godini dolazi do povećanja ukupne financijske imovine za iznos od 2.032.946 kn u odnosu na 2016. godinu zbog povećanja stavke novca na računu kod tuzemnih poslovnih banaka u iznosu od 1.862.456 koji je vjerojatno rezultat naplate članarina i članskih doprinosa i primljenih donacija.

Na strani pasive u 2016. godini u odnosu na 2015. godini dolazi do smanjenja ukupnog iznosa od 9.975.781 kn koji je posljedica smanjenja obveza. Naime, najveća smanjenja su na obvezama za materijalne rashode odnosno na obvezama prema dobavljačima u zemlji te na obvezama za kredite i zajmove. U 2016. godini u odnosu na 2015. godinu dolazi do povećanja vlastitih izvora, odnosno manjak prihoda iz 2015. godine umanjen je u iznosu od 7.163.103 kn jer je ostvaren višak prihoda u 2016. godini. U 2017. godini dolazi do povećanja iznosa ukupne pasive za iznos od 4.179.754 kn u odnosu na 2016 godinu. Na strani pasive u 2017. godini dolazi do smanjenja ukupnih obveza u iznosu od 4.283.599 kn. U okviru ukupnih obveza najviše su smanjene obveze za kredite. u 2017. godini vlastiti izvori su povećani za 8.463.353 kn jer je ostvaren višak prihoda i u 2017. godini.

---

³²Narodne novine (2015): Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 1, čl. 32.

Tablica 9: Horizontalna analiza financijskog izvještaja prihoda i rashoda HDZ-a

Stavka	2015.	2016.	2017.	2017.-2015.	2017.-2016.	2016.-2015.
Prihodi	59.974.830	52.192.322	50.493.718	-9.482.112	-1.698.604	-7.782.508
Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga	-	-	-	-	-	-
Prihodi od članarina i članskih doprinosa	5.520.077	5.873.258	6.805.750	1.285.673	932.492	353.181
Prihodi po posebnim propisima	37.990.892	37.948.158	38.279.457	288.565	331.299	-42.734
Prihodi od imovine	124.619	130.127	66.275	-58.344	-63.852	5.508
Prihodi od donacija	12.885.384	8.172.101	4.562.341	-8.323.043	-3.609.760	-4.713.283
Prihodi od povezanih neprof.org.	-	-	-	-	-	-
Rashodi	58.931.291	45.029.219	43.934.765	-14.996.526	-1.094.454	-13.902.072
Rashodi za radnike	10.432.924	9.021.511	8.384.238	-2.048.686	-637.273	-1.411.413
Materijalni rashodi	44.083.756	31.303.891	29.699.843	-	-	-
Rashodi amortizacije	579.560	591.801	569.529	-10.031	-22.272	12.241
Financijski rashodi	803.707	1.340.296	609.401	-194.306	-730.895	536.589
Donacije	2.164.926	1.261.719	1.441.273	-723.653	179.554	-903.207
Ostali rashodi	866.418	1.510.001	3.230.481	2.364.063	1.720.480	643.583
Rashodi vezani uz financiranje povezanih nepr.org.	-	-	-	-	-	-
Višak prihoda	1.043.539	7.163.103	6.558.953	5.515.414	-604.150	6.119.564
Manjak prihoda	10.372.838	3.209.735	0	-10.372.838	3.209.735	-7.163.103

Izvor: obrada autorice prema godišnjim financijskim izvještajima HDZ-a, [Internet], raspoloživo na: <http://www.hdz.hr/mi-smo/financijska-izvjesca> [6.06.2018.]

U promatranom razdoblju, ukupni prihodi se smanjuju i to za 1.698.604 kn u 2017. godini u odnosu na 2016. godinu, dok su u prethodnom razdoblju umanjeni za 7.782.508 kn odnosu na 2015. godinu. Dakle, ukupan pad prihoda u promatranom trogodišnjem razdoblju iznosi

9.482.112 kn. Prihodi od članarina bilježe kontinuirani rast, odnosno iznosili su 1.285.673 kn više u 2017.godini u odnosu na 2015. godinu, zbog ažurnijeg plaćanja članarina od strane članova HDZ-a. Prihodi po posebnim propisima obuhvaćaju prihode iz državnog proračuna temeljem broja saborskih zastupnika, prihode iz proračuna jedinica lokalne i regionalne samouprave i naknade troškova izborne promidžbe, u 2016. godini ostvareno ih je 42.734 kn manje nego u 2015.godini radi odluke o umanjenju naknade troškova izborne promidžbe. Prihodi od imovine značajno su se smanjili u 2017.godini u odnosu na prethodnu godinu i iznosili su 66.275 kn uz smanjenje od 63.852 kn. Prihodi od donacija bilježe najveći iznos u 2015.godini zbog održavanja parlamentarnih izbora i iznose 12.885.384 kn, dok u 2017. godini oni iznose samo 4.562.341 kn odnosno 3.609.760 kn manje nego u 2016.godini.

Ukupni rashodi u 2017.godini smanjeni su za 14.996.526 kn u odnosu na 2015. godinu, i iznose 43.934.765 kn, i u promatranom razdoblju nastavljaju trend opadanja. Najveći dio rashoda čine materijalni rashodi, u odnosu na 2016.godinu manji su u iznosu od 1.604.048 kn a odnose se na naknadu troškova radnicima, naknadu ostalim osobama izvan radnog odnosa, rashode za usluge a najznačajnije su usluge promidžbe i informiranja. Materijalni rashodi su najveći u 2015.godini i iznose 44.083.756 kn odnosno 14.383.913 kn više nego u 2017.godini zbog održavanja parlamentarnih izbora. Rashodi za radnike u 2016.godini su iznosili 9.021.511 kn, što je za 1.411.413 kn manje nego u 2015.godini zbog smanjenja broja zaposlenika u 2016.godini. 31.12.2017. godine HDZ je imao 74 zaposlenika a rashodi za zaposlenike su iznosili 8.384.238 kn odnosno 637.273 kn manje nego u 2016.godini.

Troškovi amortizacije u 2017.godine iznose 569.529 kn, odnosno 22.272 kn manje nego u prethodnom razdoblju, i 10.031 kn manje nego u 2015.godini a obračunati su prema propisanim amortizacijskim stopama. Financijski rashodi su se u 2016.godini povećali za 536.589 kn u odnosu na 2015.godinu a porast je objašnjen povratom kratkoročnih pozajmica s pripadajućim kamatama i kamata na kredite kod poslovnih banaka. U 2017.godini iznosili su 609.401 kn odnosno 730.895 kn manje nego u prethodnoj 2016.godini.

Donacije su u 2017.godini iznosile 1.441.273 kn, odnosno 723.653 kn manje nego u 2015.godini i 179.554 kn više nego u 2016.godini kada su iznosile 1.261.719 kn. Ostali rashodi se u promatranom trogodišnjem razdoblju povećavaju, te u 2017.godini iznose 3.230.481 kn što je za čak 2.364.063. kn više nego u 2015.godini a odnose se na naknade šteta pravnim i fizičkim osobama, transfere kandidatima za župane, gradonačelnike i načelnike na lokalnim

izborima. U 2016.godini iznosili su 1.510.001 kn što je za 1.720.480 kn manje nego u 2017.godini.

Višak prihoda u 2016.godini iznosi 7.163.103 kn kojim je pokriven manjak iz prethodnih godina, dok je preostali manjak prihoda iz ranijih godina iznosio 3.209.735 kn i pokriven je ostvarenim viškom prihoda u 2017.godini u iznosu od 6.558.953 a raspoloživi višak prihoda u sljedećem razdoblju iznosi 3.349.218 kn.

U sljedećim tablicama prikazuje se vertikalna analiza bilance, te vertikalna analiza izvještaja o prihodima i rashodima.

Tablica 10: Vertikalna analiza bilance HDZ-a

Stavke	2015.	2016.	2017.	2015. %	2016. %	2017. %
Nefinancijska imovina	12.197.006	11.747.713	13.894.521	43,18	64,30	61,89
Neproizvedena dugotrajna imovina	3.283.430	3.283.430	3.348.125	11,62	18,00	14,90
Proizvedena dugotrajna imovina	8.893.264	8.443.971	10.526.084	31,48	46,21	46,88
Plemeniti metali i ostale pohranjene vrijednosti	20.312	20.312	20.312	0,07	0,11	0,09
Sitni inventar	-	-	-	-	-	-
Nefinancijska imovina u pripremi	-	-	-	-	-	-
Proizvedena kratkotrajna imovina	-	-	-	-	-	-
Financijska imovina	16.048.878	6.522.390	8.555.336	56,81	35,70	38,10
Ukupno aktiva	28.245.884	18.270.103	22.449.857	100	100	100
Obveze	32.988.704	15.105.820	10.822.221	116,80	82,68	48,21
Vlastiti izvori	-4.742.820	3.164.283	11.627.636	-16,80	17,32	51,80
Ukupno pasiva	28.245.884	18.270.103	22.449.857	100	100	100

Izvor: obrada autorice prema godišnjim financijskim izvještajima HDZ-a, [Internet], raspoloživo na: <http://www.hdz.hr/mi-smo/financijska-izvjesca> [6.06.2018.]

U strukturi bilance HDZ-a u 2016. i 2017. godini udio nefinancijske imovine u ukupnoj strukturi imovine iznosi više od 60% ukupne imovine, dok u 2015. godini iznosi 43% ukupne imovine. Neproizvedena dugotrajna imovina u 2015.godini čini 11,62% ukupne imovine, u 2016. 18% te u 2017.godini 15% ukupne imovine. Proizvedena dugotrajna imovina najveći

udio ima u 2017.godini i čini 46,88% ukupne imovine, dok je u 2015.godini taj udio iznosio 31,48%.

Financijskoj imovini tako pripada udio od 35,70% u 2016., odnosno 38,10% u 2017. godini. Obveze u 2017. godini čine 48,20% ukupne pasive bilance, dok su u 2016.godini iznosile 82,68% ukupne pasive. Udio vlastitih izvora u strukturi pasive u 2017.godini je iznosio preko 50% , odnosno 17,32% u 2016.godini.

Tablica 11: Vertikalna analiza izvještaja o prihodima i rashodima HDZ-a

Stavka	2015.	2016.	2017.	2015. %	2016. %	2017. %
Prihodi	59.974.830	52.192.322	50.493.718	100	100	100
Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga	-	-	-	-	-	-
Prihodi od članarina i članskih doprinosa	5.520.077	5.873.258	6.805.750	9,20	11,25	13,48
Prihodi po posebnim propisima	37.990.892	37.948.158	38.279.457	63,34	72,70	75,81
Prihodi od imovine	124.619	130.127	66.275	0,21	0,25	0,13
Prihodi od donacija	12.885.384	8.172.101	4.562.341	21,48	15,65	9,04
Prihodi od povezanih neprofitnih organizacija	-	-	-	-	-	-
Rashodi	58.931.291	45.029.219	43.934.765	100	100	100
Rashodi za radnike	10.432.924	9.021.511	8.384.238	17,70	20,03	19,08
Materijalni rashodi	44.083.756	31.303.891	29.699.843	74,81	69,52	67,60
Rashodi amortizacije	579.560	591.801	569.529	0,98	1,31	1,30
Financijski rashodi	803.707	1.340.296	609.401	1,36	2,98	1,39
Donacije	2.164.926	1.261.719	1.441.273	3,67	2,80	3,28
Ostali rashodi	866.418	1.510.001	3.230.481	1,47	3,35	7,35

Izvor: obrada autorice prema godišnjim financijskim izvještajima HDZ-a, [Internet], raspoloživo na: <http://www.hdz.hr/mi-smo/financijska-izvjesca> [6.06.2018.]

Vertikalnom analizom financijskih izvještaja HDZ-a, vidljiv je rast udjela prihoda po posebnim uvjetima propisanim proračunom sa 63,34% u 2015. na 75,80% u 2017. godini u ukupnom prihodu i to za 3% u odnosu na 2016.godinu. Prihodi od članarina su u 2017. godini činili 13,48% ukupnih prihoda, te su u odnosu na 2016. godinu povećani za 932.492 kuna. Prihodi od financijske imovine čine 0,13 ukupnih prihoda u 2017.godini, odnosno smanjeni su za 58.344 kn u odnosu na 2015.godinu. Prihodi od donacija su u promatranom razdoblju u

značajnom padu, udio u ukupnom prihodu sa 21,48% u 2015.godini je smanjen na 9,04% u 2017.godini.

Analizom rashoda uočava se kako materijalni rashodi čine najveći udio u ukupnim rashodima, u 2016.godini čine 69,52% ukupno ostvarenih rashoda odnosno 67,60% u 2017.godini. Rashodi za radnike u 2017.godini čine 19,08% ukupnih rashoda a u 2015.godini iznosili su 17,70% ukupnih rashoda. Ostali rashodi čine manji udio u ukupno ostvarenim rashodima, a najmanji udio u promatranom razdoblju čine rashodi amortizacije.

5.2. SDP

SDP (Socijaldemokratska partija) nastaje kao sljedbenik Saveza komunista Hrvatske koji je osnovan u kolovozu 1937. godine kao ogranak Komunističke partije Jugoslavije. U studenom 1990. godine vodstvo stranke je definiralo svoje opredjeljenje kao socijaldemokratsko i kao tako je nastavilo svoj rad u političkom okruženju. Današnji naziv socijaldemokratska partija Hrvatske stranka nosi od 16. siječnja 1993. godine. U siječnju 2000. godine stranka je prvi put ostvarila vlast u koaliciji. U demokratskoj Hrvatskoj su osvoji vlast i 4.prosinca 2011. Danas su uz HDZ najautoritativnija stranka na političkoj sceni Hrvatske.³³

Sjedište stranke je u Zagrebu, djelokrug stranke je određen Statutom i Programom, a rad i djelovanje su javni. Stranka vodi poslovne knjige i sastavlja financijska izvješća prema odredbama Zakona o financijskom poslovanju, te računovodstvenom sustavu za neprofitne organizacije.

U tablici 12 se prikazuje analiza bilance SDP-a za 2015., 2016. i 2017. godinu.

---

³³ SDP, [Internet], raspoloživo na: <http://www.sdp.hr/o-sdp-u/> [10.07.2018.]

Tablica 12: Horizontalna analiza bilance SDP-a

Stavke	2015.	2016.	2017.	2017.-2015.	2017.-2016.	2016.-2015.
Nefinancijska imovina	28.005.979	29.992.098	29.218.738	1.212.759	-773.360	1.986.119
Neproizvedena dugotrajna imovina	-	-	-	-	-	-
Proizvedena dugotrajna imovina	28.005.979	29.992.098	29.218.738	1.212.759	-773.360	1.986.119
Plemeniti metali i ostale pohranjene vrijednosti	-	-	-	-	-	-
Sitni inventar	-	-	-	-	-	-
Nefinancijska imovina u pripremi	-	-	-	-	-	-
Proizvedena kratkotrajna imovina	-	-	-	-	-	-
Financijska imovina	16.090.890	9.110.435	12.814.059	-3.276.831	3.703.624	-6.980.455
Ukupno aktiva	44.096.869	39.102.553	42.032.797	-2.064.072	2.930.244	-4.994.316
Obveze	25.510.865	22.010.902	31.132.280	5.621.415	9.121.378	-3.499.963
Vlastiti izvori	18.586.004	17.091.631	10.900.517	-7.685.487	-6.191.114	-1.494.373
Ukupno pasiva	44.096.869	39.102.553	42.032.797	-2.064.072	2.930.244	-4.994.316

Izvor: obrada autorice prema godišnjim financijskim izvještajima SDP-a, [Internet], raspoloživo na: <http://www.sdp.hr/o-sdp-u/financijska-izvjesca/> [6.06.2018.]

Ukupna nefinancijska imovina je porasla u 2017 godini u odnosu na 2015, te je tako na dan 31.12.2017. iznosila 29.218.738 kn, dok je u 2015. godini iznosila 28.005.979 kn. U 2016. godini ona bilježi najvišu vrijednost od 39.102.533 kn. Porast u okviru ukupne nefinancijske imovine evidentiran je na poziciji proizvedene dugotrajne imovine. Naime, u promatranom razdoblju proizvedena dugotrajna imovina u 2017. godini u odnosu na 2015. godinu bilježi uvećanje u ukupnom iznosu od 1.212.759 kn. U okviru nefinancijske imovine na pozicijama plemenitih metala i ostale pohranjene vrijednosti, sitnog inventara, nefinancijske imovine u pripremi i proizvedene kratkotrajne imovine nema znatnijih promjena u promatranom razdoblju.

Što se tiče financijske imovine u ukupnom promatranom razdoblju ona je smanjena za iznos od 3.276.831 kn. Najveće smanjenje dogodilo se u 2016. godini kada je ukupna financijska imovina smanjena za 6.980.455 kn i to zbog pozicije potraživanja za prihode u okviru kojih su naplaćena potraživanja po posebnim propisima iz 2015. godine. „Prihodi po posebnim

propisima iz proračuna jesu prihodi koje neprofitne organizacije ostvaruju u skladu sa zakonima i drugim propisima iz državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, a prihodi po posebnim propisima iz ostalih izvora jesu prihodi koje neprofitne organizacije ostvaruju u skladu sa zakonima i drugim propisima od pravnih i/ili fizičkih osoba.“³⁴ U 2017. godini dolazi do povećanja ukupne financijske imovine za iznos od 3.703.624 kn u odnosu na 2016. godinu zbog povećanja stavke novca na računu kod tuzemnih poslovnih banaka koji je vjerojatno rezultat naplate članarina i članskih doprinosa i primljenih donacija.

Na strani pasive, obveze u 2016. godini su iznosile 22.010.902 kn što je manje za 3.499.963 kn nego u 2015.godini. Do smanjenja je došlo zbog djelomičnog povrata glavnice kredita podignutog za parlamentarne izbore 2015.god. Do povećanja obveza dolazi u 2017.godini na iznos od 31.132.280 kn, a najznačajniji iznos odnosi se na obveze za kredite. U 2017.godini vlastiti izvori iznosili su 10.900.517 kn, odnosno 7.685.487 kn manje nego 2015.godine, i 6.191.114 kn manje nego 2016.godine.

---

³⁴ Narodne novine (2015): Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 1, čl. 32.

Tablica 13:Horizontalna analiza izvještaja o prihodima i rashodima SDP-a

Stavke	2015.	2016.	2017.	2017.-2015.	2017.-2016.	2016.-2015.
Prihodi	46.343.954	33.608.222	28.591.608	-17.752.346	-5.016.614	-12.735.732
Prihodi od prodaje roba	-	-	-	-	-	-
Prihodi od pružanja usluga	-	-	-	-	-	-
Prihodi od članarina	2.255.546	2.448.775	2.169.665	-85.881	-279.110	193.229
Prihodi po pos. propisima proračuna	37.862.732	28.374.812	22.863.018	-14.999.714	-5.511.794	-9.487.920
Prihodi od imovine	1.945.661	1.844.767	1.769.750	-175.911	-75.017	-100.894
Prihodi od donacija	579.697	682.175	613.503	33.806	-68.672	102.478
Prihodi od naknada šteta	15.382	0	0	-15.382	0	-15.382
Ostali nespomenuti prihodi	3.538.563	71.319	1.020.445	-2.518.118	949.126	-3.457.244
Rashodi	47.117.779	36.880.451	34.300.429	-12.817.350	-2.580.022	-10.237.328
Rashodi za radnike	6.414.050	7.309.647	7.022.422	608.372	-287.225	895.597
Materijalni rashodi	38.754.295	27.388.315	21.957.531	-16.796.764	-5.430.784	-11.365.980
Rashodi amortizacije	644.087	664.957	638.293	-5.794	-26.664	20.870
Financijski rashodi	702.139	885.445	1.168.164	466.025	282.719	183.306
Donacije	535.458	136.139	3.326.486	2.791.028	3.190.347	-399.319
Rashodi vezani uz financiranje povezanih neprofitnih org.	-	-	-	-	-	-
Višak prihoda	-	-	-	-	-	-
Manjak prihoda	773.825	3.272.229	5.708.821	4.934.996	2.436.592	2.498.404

Izvor: obrada autorice prema godišnjim financijskim izvještajima SDP-a, [Internet], raspoloživo na: <http://www.sdp.hr/o-sdp-u/financijska-izvjesca/> [6.06.2018.]

Iz dobivenih podataka uočava se kako je prihod u 2017.godini najmanji u promatranom razdoblju, manji je za 17.752.346 kn nego u 2015.godini. U odnosu na 2016.godinu manji su za 5.016.614 kn. Ostvareni prihod od članarina u 2017.godini iznosi 2.169.665, odnosno 279.110. kn manje nego prethodne godine. Prihodi po posebnim propisima su najveći u 2015.godini i iznose 37.862.732, što je za 14.999.714 kn više nego u 2017.godini. Prihodi od imovine u 2016.godini iznose 1.844.767 kn i u odnosu na prethodnu godinu smanjeni su za 100.894 kn., a u najvećem dijelu se odnose na prihode od zakupa poslovnih prostora. Prihodi od imovine u 2017.godini iznose 1.769.750 i bilježi se blagi pad u odnosu na prethodnu godinu.

Prihodi od donacija u 2016.godini su iznosili 682.175 kn, odnosno 102.478 kn više nego u 2015.godini a do povećanja prihoda od donacija došlo je zbog uplata donacija članova stranke

za podržavanje kampanje kandidata na unutarstranačkim izborima. U 2017.godini je ostvarno manje prihoda od donacija u odnosu na prethodnu godinu, i to za 68.672 kn.

Ukupni rashodi SDP-a također su u padu u cijelom promatranom razdoblju. Rashodi za radnike u 2017.godini iznose 7.022.422 kn, odnosno 287.225 kn manje nego u 2016.godini a do smanjenja je došlo uslijed efektra restrukturiranja. U 2016.godini u odnosu na prethodnu godinu povećani su rashodi za radnike u iznosu od 895.597 kn zbog povećanja broja zaposlenih. Materijalni rashodi u promatranom razdoblju bilježe najmanji iznos u 2017.godini, kada su iznosili 21.957.531 kn, a do smanjenja u odnosu na prethodnu godinu došlo je uslijed mjera ušteta koji su obuhvaćeni restrukturiranjem stranke. Ovi rashodi su u 2016.godini također manji nego u 2015.godini kada su iznosili 38.754.295 kn a na smanjenje je utjecalo smanjenje troškova izborne promidžbe u odnosu na 2015.godinu. Financijski rashodi u 2017.godini su se povećali u odnosu na 2016.godinu i iznose 1.168.164 a do povećanja je došlo zbog otvorenih posebnih računa za Lokalne izbore po kojima je banka naplaćivala održavanje računa te troškove platnog prometa. 2016.godine fin.rashodi iznosili su 885.445 kn i povećali su se u odnosu na 2015.godinu za 183.306 kn.

U nastavku se donosi pregled vertikalne analize bilance i izvještaja o prihodima i rashodima.

Tablica 14: Vertikalna analiza bilance SDP-a

Stavke	2015.	2016.	2017.	2015. %	2016. %	2017. %
Nefinancijska imovina	28.005.979	29.992.098	29.218.738	63,51	76,70	69,51
Neproizvedena dugotrajna imovina	-	-	-	-	-	-
Proizvedena dugotrajna imovine	28.005.979	29.992.098	29.218.738	63,51	76,70	69,51
Plemeniti metali i ostale pohranjene vrijednosti	-	-	-	-	-	-
Sitni inventar	-	-	-	-	-	-
Nefinancijska imovina u pripremi	-	-	-	-	-	-
Proiz. kratk imovine	-	-	-	-	-	-
Financijska imovina	16.090.890	9.110.435	12.814.059	36,49	23,30	30,48
Ukupno aktiva	44.096.869	39.102.533	42.032.797	100	100	100
Obveze	25.510.865	22.010.902	31.132.280	57,85	56,29	74,06
Vlastiti izvori	18.586.004	17.091.631	10.900.517	42,15	43,71	25,93
Ukupno pasiva	44.096.869	39.102.533	42.032.797	100	100	100

Izvor: obrada autorice prema godišnjim financijskim izvještajima SDP-a, [Internet], raspoloživo na: <http://www.sdp.hr/o-sdp-u/financijska-izvjesca/> [6.06.2018.]

U strukturi bilance SDP-a u 2015. godini udio nefinancijske imovine u ukupnoj strukturi čini 63,51%, s rastom u 2016. na 76,70% i ponovno padom u 2017. godini na 69,51%. Proizvedena dugotrajna imovina zauzima 63,51% ukupne imovine u 2015. godini, dok je u 2017. postotak narastao na 76,70%. Najveći dio opada na poslovne objekte, poglavito u 2016 godini. Financijskoj imovini tako pripada udio od 30,48% u 2017., odnosno 41,15% u 2016. godini. Obveze čine 74,06 % udjela u ukupnoj pasivi bilance 2017. godine, dok je u 2015.godini taj udio iznosio 57,85%. Vlastiti izvori u strukturi pasive čine 25,93% u 2017. godini, odnosno 42,15% u 2015. i 43,71% u 2016. godini.

Tablica 15: Vertikalna analiza izvještaja o prihodima i rashodima SDP-a

Stavka	2015.	2016.	2017.	2015. %	2016. %	2017. %
Prihodi	46.343.954	33.608.222	28.591.608	100%	100%	100%
Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga	-	-	-	-	-	-
Prihodi od članarina i članskih doprinosa	2.255.546	2.448.775	2.169.665	4,87	7,28	7,58
Prihodi po posebnim propisima proračuna	37.862.732	28.374.812	22.863.018	81,70	84,43	79,96
Prihodi od financijske imovine	5.282	4.834	540	0,01	0,01	0,00
Prihodi od imovine	1.945.661	1.844.767	1.769.750	4,2	5,47	6,19
Prihodi od donacija	579.697	682.175	613.503	1,25	2,03	2,15
Prihodi od povezanih neprofitnih organizacija	-	-	-	-	-	-
Rashodi	47.117.779	36.880.451	34.300.429	100	100	100
Rashodi za radnike	6.414.050	7.309.647	7.022.422	13,61	19,82	20,47
Materijalni rashodi	38.754.295	27.388.315	21.957.531	82,24	74,26	64,01
Rashodi od donacije	535.458	136.139	3.326.486	1,13	0,36	9,69
Rashodi amortizacije	644.087	664.957	638.293	1,37	1,80	1,86
Financijski rashodi	702.139	885.445	1.168.164	1,14	2,40	3,40
Ostali rashodi	67.750	495.948	187.533	0,14	1,34	0,54

Izvor: obrada autorice prema godišnjim financijskim izvještajima SDP-a, [Internet], raspoloživo na: <http://www.sdp.hr/o-sdp-u/financijska-izvjesca/> [6.06.2018.]

Vertikalnom analizom izvještaja o prihodima i rashodima uočavamo da najveći udio u prihodima imaju prihodi po posebnim propisima proračuna. U 2017.godini njihov udio je bio 80%, 81,70% u 2015.godini i 84% u 2016.godini. U 2016.godini dolazi do povećanja prihoda od članarina zbog održavanja dviju konvencija, i čine 7,28% ukupnih prihoda. U 2015.godini taj udio je iznosio 4,87% a u 2017. se popeo na 7,58% udjela u ukupnim prihodima.

Materijalni rashodi i rashodi za radnike čine najveće udjele u ukupnim rashodima u promatranom razdoblju. Rashodi za radnike u 2017.godini čine 20,47% ukupnih rashoda, dok u godini koja joj je prethodila činili su 19,82% ukupnih rashoda. Materijalni rashodi u 2017.godini čine 64% ukupnih rashoda i to je najmanji udio u promatranom razdoblju. Do smanjenja ovih rashoda došlo je uslijed mjera ušteda koji su obuhvaćeni restrukturiranjem stranke. U 2015.godini ovi rashodi činili su čak 82% ukupnih rashoda, a u 2016.godini 74%.

5.3. MOST

MOST nezavisnih lista je politička stranka utemeljena 2012. godine u Metkoviću. Članovi i akteri stranke su mladi ljudi koji prije nikad nisu bili na političkoj sceni, ali su bili društveno angažirani prije ulaska u politiku, posebno u udrugama i građanskim inicijativama.

Prvi predsjednik MOST-a je dr. Božo Petrov. Računovodstvo stranke vodi se prema Zakonu o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija. MOST vodi knjigovodstvo prema načelu dvojnog knjigovodstva, a prema rasporedu računa iz računskog plana za neprofitne organizacije.

Uz dvije najveće političke stranke HDZ i SPD potrebno je analizirati financijska izvješća i ove mlade stranke koja visoko pozicionira na političkoj sceni Hrvatske.

Tablica 16: Horizontalna analiza bilance MOST-a

Stavke	2015.	2016.	2017.	2017.-2015.	2017.-2016.	2016.-2015.
Nefinancijska imovina	0	211.764	298.543	298.543	86.779	211.764
Neproizvedena dugotrajna imovina	-	-	-	-	-	-
Proizvedena dugotrajna imovina	0	211.764	297.793	297.793	86.029	211.764
Plemeniti metali i ostale pohranjene vrijednosti	-	-	-	-	-	-
Sitan inventar	-	-	-	-	-	-
Nefinancijska imovina u pripremi	-	-	-	-	-	-
Proizvedena kratkotr. imovina	-	-	-	-	-	-
Financijska imovina	22.933	3.680.050	2.132.679	2.109.746	-1.547.371	3.657.117
Ukupno aktiva	22.933	3.891.814	2.431.222	2.408.289	-1.460.592	3.868.881
Obveze	907.451	237.958	524.439	-383.012	286.481	-669.493
Vlastiti izvori	-884.517	3.653.856	1.906.783	1.022.266	-1.747.073	2.769.339
Ukupno pasiva	22.933	3.891.814	2.431.222	2.084.663	-1.460.592	3.545.255

Izvor: obrada autorice prema godišnjim financijskim izvještajima MOST-a[Internet], raspoloživo na: <https://most-nl.com/financijska-izvjesca/> [6.06.2018.]

Bilanca na dan 31.12.2015. ima ukupan iznos aktive odnosno pasive u iznosu od 22.934 kn, a na 31.12.2017.aktiva iznosi 2.431.222 kn.

Nefinancijska imovina u 2017.godini iznosi 298.543 kn, 86.779 kn više nego u 2016.godini. Do povećanja nef.imovine dolazi zbog nabave uredske opreme i namještaja zbog povećanih potreba poslovanja. Financijska imovina ima najmanji iznos u 2015.godini i iznosi 22.933 kn, dok u 2016.godini raste na 3.680.050 kn, odnosno 1.547.371 kn više nego u 2017.kn

Obveze u 2017.godini su za 383.012 kn manje nego u 2015.godini, najveći dio obveza čine obveze za radnike odnosno obveze isplate plaće, pripadajućih doprinosa, poreza i prireza. 2017.godine MOST je imao 18 zaposlenika, a 2016.godine 10 zaposlenika i tada su obveze iznosile 237.958 kn, odnosno 669.493 kn manje nego 2015.godine. Vlastiti izvori u 2016.godini iznose 3.653.856 kn a rezultat su viška prihoda kao i u 2017.godini, u kojoj su iznosili 1.747.073 kn manje nego prethodne godine.

Tablica 17: Horizontalna analiza izvještaja o prihodima i rashodima MOST-a

Stavke	2015.	2016.	2017.	2017.-2015.	2017.-2016.	2016.-2015.
Prihodi	522.671	10.717.438	6.592.317	6.069.646	-4.125.121	10.194.767
Prihodi od prodaje roba	-	-	-	-	-	-
Prihodi od pružanja usluga	-	-	-	-	-	-
Prihodi od članarina	0	0	23.630	23.630	26.360	0
Prihodi po posebnim propisima proračuna	80.719	10.639.713	6.506.916	6.426.197	-4.132.797	10.558.994
Prihodi od financijske imovine	55	1.818	216	161	-1.602	1.763
Prihodi od nefinancijske imovine	-	-	-	-	-	-
Prihodi od donacija	441.669	53.049	60.480	-381.189	7431	-388.620
Prihodi od naknada šteta	-	-	-	-	-	-
Ostali nespomenuti prihodi	228	22.858	1.075	847	-21.783	22.630
Rashodi	1.466.287	6.179.065	8.339.390	6.873.106	2.160.325	4.712.778
Rashodi za radnike	-	1.150.666	1.611.008	1.611.008	460.342	1.150.666
Materijalni rashodi	1.388.187	4.806.037	6.100.089	4.711.902	1.294.052	3.417.850
Rashodi amortizacije	-	26.734	68.615	68.615	41.881	26.734
Financijski rashodi	19.506	11.130	23.061	3.555	11.931	-8.376
Donacije	54.300	169.871	510.750	456.450	340.879	115.571
Rashodi vezani za financiranje povezanih neprofitnih organizacija	-	-	-	-	-	-
Višak prihoda	-	4.538.373	-	0	-4.538.373	4.538.373
Manjak prihoda	943.616	-	1.747.073	803.457	1.747.073	-943.616

Izvor: obrada autorice prema godišnjim financijskim izvještajima MOST-a [Internet], raspoloživo na: <https://most-nl.com/financijska-izvjesca/> [6.06.2018.]

Ukupni prihodi u 2016. godini iznosili su 10.717.438, dok su u 2017. smanjeni za 4.125.121 kn i iznosili su 6.592.317 kn. Prihodi po posebnim propisima proračuna u 2017.godini iznose 6.506.916 kn, što je za 6.426.197 kn više nego u 2015.godini, a u 2016.godini iznose čak 10.639.713 kn zbog ostvarenog prava na naknadu troškova izborne promidžbe razmjerno broju osvojenih zastupničkih mandata. Prihodi od donacija u 2015.godini iznose 414.669 kn, što je za 388.620 kn manje nego u 2015.godini, a u 2017.godini iznose 60.480 kn. Ostali nespomenuti prihodi u 2016.godini iznose 22.858 kn, a to su prihodi iz prošlih godina koji su evidentirani kao rezultat knjig.pogrešaka iz 2015.godine.

Ukupni rashodi povećani su za 6.873.106 kn 2017. godine u odnosu na 2015. godinu, odnosno 2.160.325 kn u odnosu na 2016. godinu. Materijalni rashodi u 2017.godini iznose 6.100.089 kn, povećani su za 1.294.052 kn u odnosu na 2016.godinu. Obuhvaćaju naknade za troškove službenih putovanja koje su povećane zbog većeg broja zaposlenika u 2017.godini, rashodi za usluge su se također povećali jer Stranka plaća najam, komunalne usluge i ostale pripadajuće troškove za redovne i privremene urede. Financijski rashodi u 2016.godini iznose 11.130 kn, odnosno 8.376 kn manje nego u 2015.godini a razlog je što su se bankarske usluge u 2015.godini koje su se odnosile na Facebook oglašavanje pogrešno klasificirale. U 2017.godini iznose 23.061 kn, a to je 11.931 kn više nego u prethodnoj godini zbog povećanih rashoda na bankarske usluge i usluge platnog prometa radi otvorenih posebnih računa za potrebe izborne promidžbe vezano za lokalne izbore. U 2016.godini MOST ostvaruje naknadu za financiranje izborne promidžbe i redovito godišnje poslovanje nakon čega je imala više raspoloživih sredstava za doniranje nego u 2015.godini, iznosili su 169.871 kn, što je za 115.571 kn više nego prethodne godine, a 340.879 kn manje nego u 2017.godini kada su rashodi za donacije iznosili 510.750 kn.

Tablica 18: Vertikalna analiza bilance MOST-a

Stavka	2015.	2016.	2017.	2015. %	2016. %	2017. %
Nefinancijska imovina	-	211.764	298.543	-	5,44	13,99
Neproizvedena dugotrajna imovina	-	-	-	-	-	-
Proizvedena dugotrajna imovina	-	211.764	297.793	-	5,44	12,24
Plemeniti metali i ostale pohranjene vrijednosti	-	-	-	-	-	-
Sitni inventar	-	-	-	-	-	-
Nefinanci. imovina u pripremi	-	-	-	-	-	-
Proizvedena kratk. imovina	-	-	-	-	-	-
Financijska imovina	22.933	3.680.050	2.132.679	100	94,55	87,72
Ukupno aktiva	22.934	3.891.814	2.431.222	100	100	100
Obveze	22.934	237.958	524.439	100	6,11	21,57
Vlastiti izvori	-	3.653.656	1.906.782	-	93,88	78,42
Ukupno pasiva	22.934	3.891.914	2.431.222	100	100	100

Izvor: obrada autorice prema godišnjim financijskim izvještajima MOST-a[Internet], raspoloživo na: <https://most-nl.com/financijska-izvjesca/> [6.06.2018.]

Iz prikazane vertikalne analize bilance MOST-a za 2015., 2016. i 2017. godinu zaključuje se kako proizvedena dugotrajna imovina u 2016 godini čini 5,44% ukupne imovine, u 2017. godini 12,24%, ukupne vrijednosti imovine. Financijska imovina u 2015. godini obuhvaća 100% ukupne imovine, u 2016. 94,55% dok je udio u 2017. godini iznosio 87,72%.

Obveze u 2017.godini čine 21,57% ukupne pasive, a u 2016.godini 6,11%. Vlastiti izvori u 2016.godini čine 93,88% ukupne pasive, a udio vlastitih izvora u ukupnoj strukturi pasive u 2017.godini iznosi 78,42%.

Tablica 19: Vertikalna analiza izvještaja o prihodima i rashodima Most-a

Stavka	2015.	2016.	2017.	2015. %	2016. %	2017. %
Prihodi	522.671	10.717.438	6.592.317	100%	100%	100%
Prihodi od pružanja usluga	-	-	-	-	-	-
Prihodi po posebnim propisima proračuna	80.719	10.639.713	6.506.916	15,44	99,27	98,70
Prihodi od financijske imovine	55	1.818	216	0,01	0,01	0,003
Prihodi od donacija	441.699	53.049	60.480	84,50	0,49	0,91
Prihodi od povezanih neprofitnih organizacija	-	-	-	-	-	-
Rashodi	1.466.287	6.179.065	8.339.390	100	100	100
Rashodi za radnike	-	1.150.666	1.611.008	-	18,62	19,3
Materijalni rashodi	1.388.187	4.806.037	6.100.089	94,67	77,77	73,14
Rashodi od donacija	54.300	169.871	510.750	3,70	2,74	6,12
Rashodi amortizacije	-	26.734	68.615	-	0,43	0,82
Financijski rashodi	19.506	11.130	23.061	1,33	0,18	0,27
Ostali rashodi	4.294	14.627	25.867	0,29	0,23	0,31

Izvor: obrada autorice prema godišnjim financijskim izvještajima MOST-a[Internet], raspoloživo na: <https://most-nl.com/financijska-izvjesca/> [6.06.2018.]

Vertikalna analiza računa prihoda i rashoda MOST-a daje prikaz udjela vrste prihoda u ukupnim prihodima, kao i udio pojedine vrste rashoda u ukupnim rashodima. Prihodi po posebnim propisima proračuna čini najveći udio u prihodima, tako u 2017. godini čine 98,70% ukupnih prihoda, u 2016. 99,27% a u 2015.godini 15,44%. Prihodi od donacija imaju najveći udio u ukupnim prihodima u 2015.godini i čine 84,50% ukupnih prihoda.

Materijalni rashodi čine najveći dio ukupnih rashoda i iznose 94,67% u 2015.,77,77% u 2016. i 73% u 2017.godini. Materijalni rashodi su uvećani u 2017. godini u odnosu na 2015. i 2016. godinu zbog novootvorenih ureda i povećane potrebe za materijalnim rashodima za potrebe

ureda. Rashodi za radnike čine 19,3% udjela ukupnih rashoda za 2017. godinu i 18% u 2016.godini.

5.4. Usporedba rezultat poslovanja

Financijski pokazatelji izračunati u našem primjeru, odnose se na omjer bilančnih pozicija i pozicija izvještaja o prihodima i rashodima HDZ-a, SDP-a i MOST-a u godinama 2015., 2016. i 2017., te su prikazani u sljedećoj tablici.

Tablica 20: Usporedba pokazatelja poslovanja HDZ-a, SPD-a i MOST-a

Pokazatelj	HDZ 2015.	HDZ 2016.	HDZ 2017.	SPD 2015.	SDP 2016.	SDP 2017.	MOST 2015.	MOST 2016.	MOST 2017.
Koeficijent pouzdanosti izvora	0,63	0,72	0,75	0,81	0,84	0,80	0,84	0,99	0,98
Koeficijent pouzdanosti sredstava iz državnog proračuna	0,63	0,72	0,75	0,81	0,84	0,80	0,15	0,99	0,98
Pokazatelj uštede	0,02	0,16	0,15	-0,16	-0,09	-0,16	-0,64	0,73	-0,21
Koeficijent tekuće likvidnosti	1,29	1,21	1,38	0,29	0,24	0,18	0,33	0,45	0,37
Odnos rashoda za zaposlene i ukupnih rashoda	0,17	0,20	0,19	0,13	0,19	0,20	0	0,18	0,19

Izvor: obrada autorice

Koeficijent pouzdanosti izvora pokazuje udio najvećeg izvora prihoda, u ukupnom prihodu poslovanja. Udio pouzdanosti izvora kod HDZ-a u 2015.godini iznosi 0,63, a u 2016. i 2017.godini je gotovo jednak i iznosi 0,72 i 0,75, što znači da najveći izvori prihoda čine 63% odnosno 72% i 75% ukupnih prihoda poslovanja. Najveći izvor prihoda čine prihodi po posebnim propisima iz državnog proračuna. Udio pouzdanosti izvora kod SDP-a iznosi u promatranom razdoblju približno 0,8 a kod MOST-a 0,9 a najveće izvore prihoda također čine prihodi po posebnim propisima iz državnog proračuna.

Koeficijent pouzdanosti sredstava iz državnog proračuna u primjeru pokazuje odnos prihoda sredstava državnog proračuna i ukupnih prihoda. Ovaj koeficijent je jednak kao i koeficijent pouzdanosti izvora jer se u omjer uzimaju iste pozicije izvještaja o prihodima i rashodima. Kod HDZ-a u 2015.godini ovaj koeficijent iznosi 0,63 što znači da prihodi iz državnog proračuna čine 63% ukupnih prihoda, a u 2017.godini dolazi do povećanja na 75%. Kod SDP-a ovaj

koeficijent u promatranom razdoblju je sličan i iznosi oko 0,8 dok kod MOST-a prihodi iz državnog proračuna u 2015.godini čine 15% ukupnih prihoda, a u 2017. čak 98%.

Pokazatelj uštede izračunava se stavljanjem u omjer razlike prihoda i rashoda i ukupnih rashoda. HDZ je u 2017.godini ostvario 16% uštede, dok SDP u promatranom trogodišnjem razdoblju ostvaruje negativan pokazatelj uštede, jer su rashodi veći od prihoda. MOST u 2015. i 2017. godini također ima negativan ovaj pokazatelj također zbog toga što visina rashoda premašuje prihode, dok u 2016. ostvaruje 73% uštede.

Koeficijent tekuće likvidnosti je pokazatelj koji nam ukazuje sposobnost podmirenja kratkoročnih obveza kratkoročnom imovinom. U primjeru poslovanja HDZ-a on je u promatranim godinama veći od 1, što znači da može svojom kratkotrajnom imovinom podmiriti kratkotrajne obaveze. Koeficijent tekuće likvidnosti je nepovoljan kod SDP-a i MOST-a, odnosno manji je od 1, što znači da kratkotrajnom imovinom ne podmiruju kratkotrajne obaveze.

Odnos rashoda zaposlenih i ukupnih rashoda pokazuje udio rashoda za zaposlene u ukupnim rashodima. Prema ovom pokazatelju rashodi za zaposlene u HDZ-u čine 17% ukupnih rashoda u 2015.godini, 20% ukupnih rashoda u 2016.godini i 19% u 2017.godini. Rashodi za zaposlene u SDP-u čine oko 20% u promatranom razdoblju, dok kod MOST-a u 2016. godini čine 18% a u 2017.godini 19% ukupnih rashoda.

Tablica 21: Usporedba ukupne imovine HDZ-a, SDP-a i MOST-a

	2015.	2016.	2017.	2017.-2015.	2017.-2016.	2016.-2015.
HDZ	28.245.884	18.270.103	22.449.857	-5.796.027	4.179.754	-9.975.781
SDP	44.096.869	39.102.553	42.032.797	-2.064.072	2.930.244	-4.994.316
MOST	22.934	3.891.814	2.431.222	2.408.288	-1.460.592	3.868.880

Izvor: obrada autorice

U skraćenoj horizontalnoj analizi prikazane su pozicije imovine za sva tri odabrane političke stranke za posljednje 3 godine iz kojih se može usporediti kretanje ovih vrijednosti.

SDP ima najveću vrijednost imovine. Kod MOST-a se ističe nagli porast imovine za 3.868.880 kn 2016. godine u odnosu na 2015. godinu, ali i pad od 1.460.592 kn u odnosu na 2017. godinu. HDZ bilježi pad imovine u 2017. godini u odnosu na 2015. godinu za 5.797.027 kn.

Sljedeći prikaz obuhvaća ostvarene prihode HDZ-a, SDP-a i MOST-a kroz posljednje 3 godine.

Tablica 22: Usporedba ukupnih prihoda HDZ-a, SDP-a i MOST-a

	2015.	2016.	2017.	2017.-2015.	2017.-2016.	2016.-2015.
HDZ	59.974.830	52.192.322	50.493.718	-9.482.112	-1.698.604	-7.782.508
SDP	46.343.954	33.608.222	28.591.608	-17.752.346	-5.016.614	-12.735.732
MOST	522.671	10.717.438	6.592.317	6.069.646	-4.125.121	10.194.767

Izvor: obrada autorice

Analizom ukupnih prihoda najveća odstupanja bilježi SDP, čiji ukupni prihodi 2017. godine u odnosu na 2015. godinu su smanjeni za 17.752.346 kn. Najmanje prihode ima MOST, iznosili su 6.592.317 kn u 2017. godini, a u 2015.godini samo 522.671 kn. Najveće prihode, ali i najmanje odstupanja u promatranom razdoblju ostvaruje HDZ, čiji prihodi su u 2017. godini iznosili 50.493.718 kn.

Iako se u vrijednosti imovine dobiveni podaci znatno razlikuju kod MOST-a u usporedbi s HDZ-om i SDP-om, omjeri u prihodima su također razlikuju i izdvajaju MOST kao stranku koja ima daleko manje prihoda u odnosu na HDZ i SDP.

U nastavku se prikazuje vertikalna analiza bilance i izvještaja prihoda i rashoda.

Tablica 23: Vertikalna analiza bilance za 2017. godinu

	HDZ 2017.	%	SDP 2017.	%	MOST 2017.	%
Nefinancijska imovina	13.894.521	61,89	29.218.738	69,51	298.543	13,99
Financijska imovina	8.555.336	38,11	12.814.059	30,49	2.132.679	86,01
Ukupno imovina	22.449.857	100	42.032.797	100	2.431.222	100
Obveze	10.822.221	48,21	31.132.280	74,07	524.439	21,99
Vlastiti izvori	11.627.636	51,79	10.900.517	25,93	1.906.783	78,01
Ukupno pasiva	22.449.857	100	42.032.797	100	2.441.222	100

Izvor: obrada autorice

Vertikalnom analizom prikazuju se usporedni podaci strukture imovine za odabrane političke stranke. Uočava se kako se struktura imovine MOST-a razlikuje od imovine HDZ-a i SDP-a,

pa se ona sastoji od 86,01% od financijske imovine, dok samo 13,99 % opada na nefinancijsku imovinu. HDZ i SDP imaju podjednaku, ravnomjernu strukturu imovine u kojoj veći dio čini nefinancijska imovina, 62% kod HDZ-a a 70% kod sd-p-a, a manji dio financijska imovina.

Strukturu pasive HDZ-a najveći dijelom čine vlastiti izvori na koje opada 51,79% , a obveze čine 48,21%. SDP ima skoro duplo veće obveze u odnosu na HDZ, te one čine 74,07% pasive, a 25% čine vlastiti izvori. MOST ima znatno veće vlastite izvore koji čine 78% ukupne pasive, a ostatak čine obveze.

Tablica 24: Vertikalna analiza prihoda i rashoda za 2017. godinu

	HDZ 2017	%	SDP 2017	%	MOST 2017	%
Prihodi	50.493.718	100	28.591.608	100	6.592.317	100
Prihodi od članarina	6.805.750	13,48	2.169.664	7,58	23.630	0,40
Prihodi po posebnim propisima proračuna	38.249.457	75,75	22.863.018	79,96	6.506.916	98,70
Prihodi od donacija	4.562.341	10,77	613.503	2,14	60.480	0,90
Rashodi	43.934.765	100	34.300.429	100	8.339.390	100
Rashodi za radnike	8.384.238	20,10	7.022.422	20,47	1.611.008	19,31
Materijalni rashodi	29.699.843	67,60	21.957.531	64,01	6.100.089	73,14
Rashodi amortizacije	569.529	1,30	638.293	1,86	68.615	0,82
Financijski rashodi	609.401	1,39	1.168.164	3,40	23.061	0,27
Rashodi od donacija	1.441.273	3,28	3.326.486	9,69	510.750	6,12
Ostali rashodi	3.230.481	7,35	187.533	0,54	25.867	0,31

Izvor: obrada autorice

Analizom prihoda i rashoda promatranih stranaka u 2017. godini uočava se kako su prihodi po posebnim propisima proračuna najznačajnija stavka, odnosno čine najveći udio u prihodima za sve tri stranke. Taj udio kod HDZ-a iznosi 75%, kod SDP-a 80% a kod MOST-a čak 98% ukupnih prihoda. Prihodi od članarina HDZ-a čine 13,48% ukupnih prihoda, dok kod MOST-a iznose samo 0,40% ukupnih prihoda.

Kada je riječ o rashodima, za sve tri stranke u rashodima najveći udio čine materijalni rashodi a zatim rashodi za radnike. Materijalni rashodi čine 67,60% ukupnih rashoda HDZ-a, a rashodi za radnike 20%. SDPovi materijalni rashodi iznose 64% ukupnih rashoda, a kod MOST-a čine 73% ukupnih rashoda. Ostali rashodi svih stranaka čine neznatan udio u ukupnim rashodima u 2017.godini.

6. ZAKLJUČAK

Predmet izrade završnog rada bila je specifičnost računovodstva neprofitnih organizacija i analiza financijskih izvješća neprofitnih organizacija, odnosno tri najznačajnije političke stranke na hrvatskoj političkoj sceni. Financijsko izvještavanje i računovodstvo neprofitnih organizacija uređuju Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, Pravilnik o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i registru neprofitnih organizacija, Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu, Pravilnik o sustavu financijskog upravljanja i kontrola te izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija i Pravilnik o financiranju izborne promidžbe. Navedeni zakoni su doneseni upravo da bi se mogao kontrolirati rad neprofitnih organizacija u Hrvatskoj, jer poznato je kako izvori financiranja neprofitnih organizacija su država, regije, gradovi, kao i pravne i privatne osobe. Analizirane neprofitne organizacije su političke stranke koje obavljaju isti djelatnost, a to su HDZ, SDP i MOST.

Analizom se istražila učinkovitost poslovanja, te promjene u strukturi imovine, prihoda i rashoda. Dobiveni rezultati pokazuju kako SDP ima najveću vrijednost imovine. Kod MOST-a se ističe nagli porast imovine za 3.868.880 kn 2016. godine u odnosu na 2015. godinu, ali i pad od 1.460.592 kn u odnosu na 2017. godinu. HDZ bilježi pad imovine u 2017. godini u odnosu na 2015. godinu.

Analizom ukupnih prihoda najveće oscilacije bilježi HDZ, čiji ukupni prihodi 2017. godine u odnosu na 2015. godinu su smanjeni za 9.482.112 kn. Najmanje prihode ima MOST u 2017. godini. Rezultati analize pokazuju kako najveće prihode ima HDZ, dok u ukupnoj imovini se ističe SDP. MOST je stranka koja bilježi najmanje vrijednosti prihoda, rashoda te ukupne imovine. Razlog tomu je razumljiv, a to je što je stranka relativno nova na političkoj sceni Hrvatske, a sredstva za rad političkih stranaka čiji su kandidati na izborima izabrani u predstavnička tijela jedinica lokalne uprave i samouprave i u Sabor RH osiguravaju se godišnje u proračunu jedinica lokalne uprave i samouprave i u državnom proračunu.

LITERATURA

1. Bajo Jakir I., Maletić I., Sirovica K., Vašiček V. (2009): Računovodstvo neprofitnih organizacija – s primjenom kontnog plana i poreznih propisa, HZRIF, Zagreb.
2. Bakran, D., Cutvarić, M., Jakir-Bajo, I. i dr. (2016): Financijsko poslovanje neprofitnih organizacija, RiF, Zagreb.
3. Barberić, H. (2011): Računovodstvo neprofitnih organizacija a analitičkim računskim planom, primjerima knjiženja i propisima, VI. izmijenjena i dopunjena naklada, RRiF plus, Zagreb.
4. Belak, V. i sur. (1993), Računovodstvo poduzetnika, knjiga 2, RRIF, Zagreb.
5. Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, RRiF, Zagreb.
6. Dadić, L. (2017): Važnost fundraisinga za održivost neprofitnih organizacija, Oeconomica Jadertina, 6(2), str.103-116.
7. The Latin Lexicon (2018): Definition of bilanx, [Internet], raspoloživo na: <http://latinlexicon.org/definition.php?p1=2006667> [10.04.2018.]
8. Drucker, P. (2005): Najvažnije o menadžmentu, Izbor iz radova o menadžmentu Petera F. Druckera, M. E. P. Consult Zagreb.
9. HDZ, [Internet], raspoloživo na: <http://www.hdz.hr/mi-smo/povijest>[6.06.2018.]
10. Financijski izvještaji HDZ-a, [Internet], raspoloživo na: <http://www.hdz.hr/mi-smo/financijska-izvjesca> [6.06.2018.]
11. Financijski izvještaji MOST-a [Internet], raspoloživo na: <https://most-nl.com/financijska-izvjesca/> [6.06.2018.]
12. Financijski izvještaji SDP-a, [Internet], raspoloživo na: <http://www.sdp.hr/o-sdp-u/financijska-izvjesca/> [6.06.2018.]
13. Gulin, D., Žager, L. (2010): Računovodstvo, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb.
14. HDZ, [Internet], raspoloživo na: <http://www.hdz.hr/mi-smo/povijest>[6.06.2018.]
15. Hladnik M. , Žigman A. (2012): Financijski pokazatelji za ocjenu poslovanja neprofitnih organizacija, Riznica, 10, str. 28-29.
16. Mahaček, D. (2015): Financijska revizija i računovodstveno poslovanje neprofitnih organizacija, Pravni vjesnik : časopis za pravne i društvene znanosti Pravnog fakulteta Sveučilišta J.J. Strossmayera u Osijeku, 31(1), str. 210-223.

17. Marić. I.: Materijali za drugi kolokvij, usmeno, [Internet], raspoloživo na: <http://www.efzg.hr/UserDocsImages/OIM/imaric//materijali%202.kolokvij%20-usmeno.ppt> [10.04.2018.]
18. Marić R. (2009): Menadžment neprofitnih organizacija, Beogradska poslovna škola, Beograd.
19. Ministarstvo financija, Nefitne organizacije, [Internet], raspoloživo na: <http://www.mfin.hr/hr/neprofitne-organizacije> [10.04.2018.]
20. Milić, A., Nikić, J. (2016): Vođenje poslovnih knjiga jednostavnog knjigovodstva neprofitnih organizacija, Riznica, 9, str. 17-20.
21. Narodne novine (2008): Hrvatski standardi financijskog izvještavanja 1 – Financijski izvještaji, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 30.
22. Narodne novine (2014): Pravilnik o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i registru neprofitnih organizacija, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 121.
23. Narodne Novine (2014): Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 121.
24. Narodne novine (2015): Zakon o računovodstvu, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 78.
25. Narodne novine (2017): Pravilnik o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu, Narodne novine d.d., Zagreb, broj 28.
26. Pavičić, J., Alfirević, N., Ivelja, N. (2006): Oblici i mehanizmi potpore i suradnje s neprofitnim organizacijama u Hrvatskoj, Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, 4(1), str. 217-238.
27. Ramljak B. (2017): Materijali iz kolegija Računovodstvo neprofitnih organizacija, Sveučilište u Split, Split.
28. RNO – Portal za udruge, Jednostavno knjigovodstvo – vodič, [Internet] raspoloživo na: <http://www.cernozagreb.hr/sites/default/files/documents/jednostavno%20knjigovodstvo%20vodic.pdf> [10.04.2018.]
29. SDP, [Internet], raspoloživo na: <http://www.sdp.hr/o-sdp-u/> [10.07.2018.]
30. Vašiček, V., Vašiček D., Sirovica, K. (2005): Računovodstvo neprofitnih organizacija, RiF, Zagreb.
31. Vujević, I. (2004): Financijska analiza u teoriji i praksi, Ekonomski fakultet Split, Split.
32. Žager, K., Žager, L. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb.

POPIS TABLICA

Tablica 1: Državne i nedržavne neprofitne organizacije.....	4
Tablica 2: Dimenzije razlika između profitnih i neprofitnih organizacija	5
Tablica 3: Ključni pokazatelji razlike u organizaciji profitnih i neprofitnih organizacija	6
Tablica 4: Potreba za stjecanjem dodatnih znanja prema područjima	7
Tablica 5: Struktura dotacija i donacija u hrvatskom neprofitnom sektoru od 2006. do 2014. godine	8
Tablica 6: Računovodstvena obilježja neprofitnih organizacija	11
Tablica 7: Financijski pokazatelji i izračuni za ocjenu rada neprofitnih organizacija	18
Tablica 8: Horizontalna analiza bilance HDZ-a.....	20
Tablica 9: Horizontalna analiza financijskog izvještaja prihoda i rashoda HDZ-a.....	22
Tablica 10: Vertikalna analiza bilance izvještaja o prihodima i rashodima HDZ-a	24
Tablica 11: Vertikalna analiza izvještaja o prihodima i rashodima HDZ-a.....	25
Tablica 12: Horizontalna analiza bilance SDP-a.....	27
Tablica 13: Horizontalna analiza izvještaja o prihodima i rashodima SDP-a.....	29
Tablica 14: Vertikalna analiza bilance SDP-a.....	30
Tablica 15: Vertikalna analiza izvještaja o prihodima i rashodima SDP-a.....	31
Tablica 16: Horizontalna analiza bilance MOST-a.....	32
Tablica 17: Horizontalna analiza izvještaja o prihodima i rashodima MOST-a	34
Tablica 18: Vertikalna analiza bilance MOST-a.....	35
Tablica 19: Vertikalna analiza izvještaja o prihodima i rashodima Most-a.....	36
Tablica 20: Usporedba pokazatelja poslovanja HDZ-a, SPD-a i MOST-a.....	37
Tablica 21: Usporedba ukupne imovine HDZ-a, SDP-a i MOST-a.....	38
Tablica 22: Usporedba ukupnih prihoda HDZ-a, SDP-a i MOST-a	39
Tablica 23: Vertikalna analiza bilance za 2017. godinu	39
Tablica 24: Vertikalna analiza prihoda i rashoda za 2017. godinu	40

SAŽETAK

Učinkovitost upravljanja novčanim i drugim primanjima neprofitnih organizacija je pitanje koje se nameće dugi niz godina. Cilj rada je identificirati i prikazati posebnosti postupka analize financijskih izvještaja neprofitnih organizacija, te na temelju njih analizirati poslovanje političkih stranaka u Republici Hrvatskoj. Rezultati analize pokazuju kako najveće prihode ima HDZ, dok u ukupnoj imovini se ističe SDP. MOST je stranka koja bilježi najmanje vrijednosti prihoda, rashoda, te ukupne imovine. Razlog tomu je razumljiv, a to je što je stranka relativno nova na političkoj sceni Hrvatske, a sredstva za rad političkih stranaka čiji su kandidati na izborima izabrani u predstavnička tijela jedinica lokalne uprave i samouprave i u Sabor RH osiguravaju se godišnje u proračunu jedinica lokalne uprave i samouprave i u državnom proračunu.

Ključne riječi: neprofitne organizacije, analiza poslovanja, političke stranke

SUMMARY

The effectiveness of managing non-profit organizations money and other income is a matter that will be imposed for many years. The aim of this work is to identify and present the special features of the analysis of the financial statements of non-profit organizations and to analyze the business of political parties in the Republic of Croatia. The results of the analysis show that the highest revenue has HDZ, while in total assets stands out SDP. MOST has the least income, expense and total assets. This is because MOST is relatively new to the political scene of Croatia, and in the most significant income of items, donations and membership have the lowest values, and funds for the work of political parties whose candidates are elected to the representative bodies of local government units and self-government units and to the Parliament of the Republic of Croatia are provided annually in the budget of the local government and self-government units and in the state budget.

Key words: non-profit organizations, business analysis, political parties